

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodno in inserat
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Fe pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnistvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrt » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 226.

V Ljubljani, v četrtek, 1. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Drzen atentat na narodno ravnopravnost.

Iz Celovca, 30. sept.

Ali ima državni temeljni zakon še kaj veljave tudi za nas Slovence, za narod, ki se je vedno odlikoval s tem, da je pridno in pohlevno hlapčeval in tlačnil naši državi?

To vprašanje treba vsaj, če smemo soditi po zadnjih dogodkih, zanikati glede koroških Slovencev. Mislili smo, da je Avstrija vendarle še pravna država, — država, v kateri imajo vsaj kolikor toliko še kaj veljave zakoni, vsaj temeljni zakon. Včerajšnji dan je nas moral uveriti, da temu ni tako, da zlasti oni, katerih zaprižena dolžnost je, varovati pravo in zakone, da sodniki sami postav, zlasti osnovnih državnih postav ne marajo več upoštevati! Dokaz temu, — evo ga!

Z dnem 29. septembrom t. l. je bil član 19. drž. tem. zak. iz l. 1867., šte. 142, za Koroško takorekoč odpravljen! To, nič več in nič manj, pomenja postopanje sodišča v Rožeku na razpravi, ki se je ta dan tam vršila.

Stvar je bila na kratko sledeča: Odvetnik dr. Brejc je za 14 slovenskih posestnikov iz Št. Jakobske župnije vložil civilno tožbo zoper nekega St. Jakobčana — domačina torej Slovence. Za tožbo je bil narek za razpravo v slovenskem jeziku razpisan. Na razpravi pa je sodnik nakrat izjavil, da se bo razpravljalo nemško in tako tudi pisal zapisnik, češ da on (sodnik) slovenski ne razume! Dr. Brejc protestira, sklicuje se na držav. temeljni zakon o ravnopravnosti narodnosti in jezikov, na ministerske odredbe in dosedanje prakso — toda sodnik stori formalni sklep o tem smislu, da se bo razpravljalo v nemškem jeziku, ter zapove dr. Brejcu, da mora govoriti nemški, sicer bi znale nastopiti neljube posledice. Toda dr. Brejc se ne uda, v obširnem govoru obrazloži tožbo v slovenskem jeziku in stavi svoje predloge.

Nasprotnikov zastopnik dr. Mitteregger — (zapomnite si imena teh nestrpnih nemško-nacionalnih odvetnikov, Slovenci, da boste vedeli še dalje svoj slovenski denar njim nositi!) — se srdito zaletava v dr. Brejca, očita mu, da zanaša politično agitacijo v sodno dvorano, in končno zahteva, da naj se dr. Brejca, ker noče nemško razpravljati, kar kratkoma v pričo njega kontumacira.

Tu pa je sodnik nakrat iz koncepta padel. Očividno na to ni bil pripravljen, da bo dr. Brejc imel pogum, kljubovati visoki modrosti njegovega sklepa; prišel je v škripce: ali izvajati posledice iz svojega sklepa v tem smislu, da bi dr. Brejca kakor stranko, ki odgovora dati noče, kontumaciral — ali pa preklicati storjeni sklep. Našel je jalov izhod — poklical je nekega pisarja, da naj bi tolmačil, toda mož se je tega tako ustrašil, da je v hipu vso slovenščino pozabil. Sodnik pokliče nato kanclista, ki je ob enem vodja zemljiške knjige; dr. Brejc ugovarja, da mož kot tolmač ni zaprišežen, toda sodnika to nič ne gane; a glej smola, tudi kance-

listu, ko bi imel dr. Brejčeve naredbe predstavljati, zmanjka sape, češ da ima sicer spridevalo o znanju slovenščine, da pa »nove« — slovenščine, ki jo govori dr. Brejc, ne »zastopi«. — Konec: sodnik razglasi sklep, da se razprava v ta namen preloži, da se bo za prihodnjo razpravo dobilo tolmača, stroške preložitve pa da ima trpeti dr. Brejc, ker je svojo trdovratnosjo preložitev povzročil!

To je suhoparna resnica o dogodku, ki kriči v nebo. Torej en mlad fanatičen nemški nacionalist v slabo pristojni mu sodnijski kuti si drzne z nečuvno frivolnostjo in lahkomiselnostjo prevreči temeljne zakone kakor bi pihnil — in sme uverjen biti, da ga zato kot kazen čaka k večjemu — avanzement! Prav kakor na Turškem!

Za danes samo toliko. Razume se, da se bodo storili potrebni koraki, da nemško-nacionalna drevesa ne zrastejo do nebes, toda zabiti ne smemo, da imamo v Gradcu prijatelja, ki so sodniki à la zgoraj opisani njegovi lastni — otroci! Pozor torej na Gradec, slovenski poslanci! V Gradcu se nekaj kuha!

Ta slučaj kaže, kako nezasišano drzno se krši narodna ravnopravnost na naših koroških sodiščih! V malone čisto slovenskem okraju se drzne nemško-nacionalen sodnik nastopiti tako, se drzne tako teptati postavo in pravico!

Narodna dolžnost slovenskih poslancev je, da na pravem mestu zahtevajo odgovora, imajo-li Slovenci pričakovati in zahtevati še kaj pravice, ali ne!

Hrvati molčé na svojo škodo.

Iz Hrvatske.

Mažaronska garda bivšega bana je bila navajena, da je mesto nje delal vse sam vodja. Zato se ni skozi celih dvajset let nikjer slišala odločna hrvatska beseda niti v ogersko hrvatskem saboru, niti v delegacijah. Če je slučajno spregovoril kateri član te stranke, je to storil le na škodo Hrvatske. Vsakemu Hrvat je še sedaj dobro znano, kako je Crnković javno pred vsemi v delegacijah zanikal hrvatsko državno pravo. Taki govori so Hrvatske seveda še več škodili nego samo molčanje. Zato pa dandanes Hrvatov že sploh ne vpoštevajo v politiki, nego se odobruje vse, kar Mažari zahtevajo. Mažaroni pravijo, da treba čakati vedno zgodne prilike za predloge; a pri vsem tem molčé, da taka zgodna prilika mine, a kasneje se izgovarjajo, da niso mogli premagati velikih zaprek, ki so se jim postavljale v borbi. V resnici pa niso nikdar nič delali!

Tako je zdaj tudi glede koncesij, katere se stavljajo v izgled Mažarom glede porabe mažarskega jezika v vojaških šolah in zavodih. Minister. predsednik je namreč izpovedal mnogo koncesij v tem pogledu ter bode v kratkem o tem spregovoril v ogrsko-hrvatskem saboru. V vse vojaške zavode stoječe vojske se bode uvel kot učni jezik mažarski, a vrhu tega dobe Mažari tudi mažarsko vojaško akademijo. Na ta način si bodo Mažari stvorili počasi svojo narodno vojsko, ker bodo dobivali iz teh zavodov v mažarskem duhu odgojene častnike.

A to še ni vse! Tudi število odgojnih štipendij se bode pomnožilo; nekaj jih bo ustanovila država, nekaj pa zasebniki, mesta in občine. Mažari dobro vedo, kaj delajo, pa pri tem nikjer ne omenjajo, da bi se moralo pri tem delu poskrbeti tudi za Hrvate. Čemu, če le ti molčé in ne zahtevajo

zase, kar jih gre po postavi. Za stoječo vojsko ste zdaj na Hrvatskem edino dve kadetski šoli v Karlovcu in Kamenici pri Petrovaradinu. V teh dveh šolah se uči zdaj vse nemški in hrvaščino kot predmet. Če dobiti tedaj Mažari obljubljene koncesije, morali bi jih dobiti tudi Hrvati za omenjena dva zavoda. Vrhu tega pa bi se moralo poskrbeti, da se na Hrvatskem odpre še katera druga vojaška šola s hrvatskim učnim jezikom. Pred vsem pa bi se moralo od Hrvatske strani zahtevati, da se pomorska akademija na Reki pohrati, saj je vendar namenjena v prvem redu Hrvatom.

Toda mi se bojimo, da bode z vsemi temi šolami in zavodi isto, kar je z domobranskimi. Poznato je, da je uradni jezik pri hrvatskem domobranstvu hrvatski, in vendar Hrvati nimajo za svoje častnike domobrance niti enega zavoda na Hrvatskem, a kar jih je na Ogrskem, so vsi mažarski. Nekaj časa se je na Ludovicejski akademiji za domobrance v Budimpešti predavalo za hrvatske častnike v hrvatskem jeziku, zdaj je pa to že vsled hrvatske nemarnosti prenehalo, ter se predava vse le v mažarskem jeziku. Je-li potem čudno, da dobiva hrvatsko domobranstvo mažarske častnike mesto hrvatskih. Če so bili hrvatski mažaroni tako nemarni, da niso mogli izvojevati za svoje domobranstvo niti ene šole, a niti ohraniti ono, kar je bilo za Hrvate vsaj deloma koristno in zakonito, kako se moremo nadjeti, da bi ti ljudje priborili kakšne koncesije za Hrvate v narodnostnem pogledu od zajedniške vojaške uprave. Orožje zato imajo sicer v rokah, ali so prebojazljivi ž njim v rokah zahtevati svoje pravice. Oni se naslanjajo na velikodušnost mažarskih politikov, češ, da se oni bore i za Hrvate, ko se bore za-se.

Tako so delali mažaroni vedno, tako delajo tudi zdaj, ter bodo slednjič ostali na cedilu.

Če se v tem resnobnem času narod hrvatski sam ne zavzame za svoje pravice, se je bati, da jih zgubi za vselej. Mažari so do zdaj s svojim delovanjem dokazali, da ne marajo za Hrvate.

Ruski car v Avstriji.

Po sklepu včerajšnjega lista poročal nam je brzojav o govorih, katere sta imela povodom obeda v Schönbrunn avstrijski cesar in ruski car. Avstrijski cesar je nazdravil ruskemu carju v francoskem jeziku. Cesar je povdarjal svoje veselje, da se je ruski car odzval njegovemu vabilu za lov na Stajerskem, ki je nov dokaz prijateljstva ruskega carja. Cesar je dejal: »Iskrenost, ki izvira iz tega za najino razmerje, je že opetovano blagodejno vplivala na politične razmere najinih držav in laskam si z upanjem, da bo popolno soglasje nazorov in upoštevanj, ki je mej nama povodom obžalovanja vrednih dogodkov na Balkanu, znatno pripomoglo vspehom akcije, katero ondi v soglasju v interesu evropskega miru izpeljujeva«.

Car Nikolaj je odgovoril francoski: Besede, s katerimi mi je Vaše Veličanstvo izreklo dobrodošlico, so napravile name globok vtisek in zahvaljujem se Vam iz polnega srca. S posebnim veseljem sprejem sem prijazno vabilo Vašega Veličanstva in sredi sem osebno ponavljati izraz čutil, ki me navdajajo. Naše srčno soglasje in popolna harmonija pri akciji najinih vlad, sta, kakor pravi Vaše Veličanstvo, dragoceno zagotovilo za vspeh velike pacifikatorne akcije, katero sva v skupnem sporazumljenju podvzela. Humanitarni namen, katerega zasledujemo, izključuje vsako pristranost mora v vztrajnostjo in krepkostjo z sredstvi primernimi za resničen intrajen mir biti dosežen. Naša prizadevanja bodo ob jednem, tako upam, pripomogla k utrjenju splošnega miru. Car je napil avstrijskemu cesarju, »svojemu ljubemu in spoštovanemu prijatelju«.

Danes se vrše lovi na Stajerskem.

Laški načrti.

Shod društva »Dante Allighieri«, kateri je bil te dni v Vidmu, je svoje delo dokončal. Ker senator Villari ni mogel več prevzeti predsedstva, bil je na njegovo mesto izvoljen nekdanji poslanec in sedanjí državni podsvetnik Rava. zelo delaven mož in izvrsten govornik. Shod se je pred vsem pečal z bojem med Nemci in Italijani v Tridentu. Sklenilo se je, vso delavnost družbe sedaj tja obrniti. Do sedaj družba ni mogla zaradi pihih pripomočkov razviti velikega delovanja. Sedaj pa si hoče izposoditi 10 mil. lir in ima že več ponudb: italijanska banka ji je ponudila 500 000 lir, neapolska banka 300 000, sicilska banka 200 000, ljudska banka 100 000, videmska 100 000, milanska hranilnica 500 000, bolonjska hran. 200 000 lir itd.; skupno več kakor 2.000.000 lir. Razven te svote znašajo letne družbine rente okroglih 100.000 lir.

Proti obstrukciji.

Stajerski poslanec grof Attems je izdal brošuro pod naslovom: »Ob dvanajsti uri javna beseda o nevarnosti parlamentarne obstrukcije v Avstro Ogerski«, v kateri govori o dejstvu in nevarnosti obstrukcije. Da bi se obstrukcija onemogočila, predlaga grof Attems, naj se izda nova ustava, v kateri naj se poslancem določi tak poslovnik, ki naj v bodoče onemogoči vsako obstrukcijo. Novih nasvetov in mislij ne obsega knjižica; ta knjižica je le takorekoč odsvit slabe volje veleposestnikov.

Garibaldi jeva velikodušnost.

Laški tržaski listi opisujejo Garibaldi jevo velikodušnost, ki je ponudil nam svojo pomoč, ako primemo za orožje in se osvobodimo. Naš odgovor je ta: Garibaldi bi nam pomagal, ako bi se mi odrekli našim pravicam do Primorja, Istre in Dalmacije in bi prepustili te dežele Italiji. Za tako ceno pa odklanjamo njegovo velikodušno pomoč, ker mi se ne odrečemo nikdar pravicam, ki jih imamo do svojih slovenskih dežel, ki so slovenske in ki merajo tudi take ostati; nikdar pa italijanske, kakršne niso bile nikdar, niso in ne bodo nikdar. Če Garibaldi še ne pozna slovenske krvi, slovenskega junaštva, pa naj pride!

Zveza „ljubih narodov“.

V Primorju se javno govori, da so Madjari v tesni zvezi z italijanskimi politiki v Italiji, v kateri zvezi so tudi neodrešenci, ki dobivajo iz Italije navodila o vseh nastopih. To priznavajo neodrešenci kar javno. Iz tega tudi lahko sklepamo, po kaj je šel R. Garibaldi v Trst, predno je šel na zborovanje »Pro Trieste e Trento« v Videm. Pa kaj moremo mi k temu, če se c. k. namestnik vozi po slovenski okolici v družbi Garibaldincev v dvoprežnih kočijah in uči njegov svetovalec ljudi, naj »bodo dobri« z Lahi?!

Po kongresu socijalne demokracije nemške v Draždanih.

Listu »Die Zeit« javljajo iz Berlina, da v socijalnodemokratski stranki postaja vedno glasnejša opozicija proti sklepom kongresa v Draždanih. Naše domnevanje, ki smo je parkrat izrekli, se torej potrja. Mi smo rekli, da se je shod s tako večino izrekel proti revizionistom in za neizprosne le pod vtisom fascinujoče osebe in besede starega Bebelja. A poročilo v »Zeit« pravi sedaj, da se oni odposlanci, ki so na kongresu obmolknili le pod terorizmom Bebelja, in tudi drugi neodvis. sodrugi oglašajo se sedaj z ostrimi protesti. Na shodu virmberške socijalne demokracije v Stuttgartu minole srede so ostro kritikovali dogodke v Draždanih in enostransko postopanje Bebelja. Socijalno-demokratski državni poslanec Hildebrand je označil teden kongresa v Draždanih, kakor teden nesreče za socijalno-demokratsko stranko. Česa bolj poniževalnega in nečastnega da se ni moglo zgoditi stranki. Istotako so na nekem socijalno-demokratskem shodu v Stettinu ostro obsojali diktatorska prizadevanja Bebelova in se je izrekalo mnenje, naj bi se nudilo

več pozitivnega in praktičnega dela. Shod v Draždanah da je bil v tem pogledu izgubljen čas.

Manjše število novincev na Francoskem.

Iz Pariza poročajo: Število vojaških novincev za leto 1904 bo znašalo 196.000 mož proti 232.000 možem v letu 1903. Vzrok, da se je število vojaških novincev za 36.000 mož zmanjšalo, je ta, ker je vojno ministrstvo nabornim komisijam zapovedalo, naj strogo izbirajo. Kakor se kaže, so bili na Francoskem zelo slabi mladeniči k vojakom potrjeni, da se je zamogla vojna sila držati pri njenem normalnem številu. Skušnje, katere so se naredile pri teh slabotnih vojaki, so bile očitno take, da je bila vojna oblast prisiljena — in to prvič po letu 1870 — zmanjšati število novincev.

Rusija in Bolgarija.

Ruski listi omenjajo sledeči govor, katerega je baje imel Petkov, bolgarski minister za notranje zadeve: „Rusija nas sicer ovira, kjer nas le more, toda mi bomo že znali, nečuvno od nje dovršiti svoj cilj. Knez je na naši strani. Največji interesi Bolgarije nas vežejo z njim.“ »Novoje Vremja« imenuje to dokaz, da se je začelo zopet v Bolgariji gospodarstvo Stambulovičev in pozivlje bolgarski narod, naj nikar ne podpira tega preobrata. Nasproti pa pozdravlja »Novoje Vremja« novico, da se je sestavila mešana turško-bolgarska komisija, da se uresniči avtonomne reforme. Ta načrt imenuje list jedini izhod iz tako kompliciranih in nemirnih situacij.

Iz brzojavk.

Rim. Med predstavo v gledišču »Adriano« metali so listke z napisom: »Abbasso lo Czar« (Doli s carjem.) Policija je zasučila 2 junaka.

Petrograd. Zatrjuje se, da pojde tudi ruska eskadra v Italijo, ko bo ruski car v Rimu.

Rim. Včeraj je došel grof Giamotti, da določi prostore, v katerih bota bivala car in carinja.

Bolonia. Republikanci ne podpišejo protesta skrajne leve v italijanski zbornici proti prihodu ruskega carja v Rim, ker mislijo, da bi vsaka poulična demonstracija proti ruskemu carju imela Italijo veliko materialno škodo, ki bi bila lahko tem večja prav sedaj, ko se imajo sklepati trgovinske pogodbe med obema državama.

Budimpešta. V včerajšnji seji je bil sicer odklonjen predlog Košutove stranke, naj državni zbor nadeljuje svoje seje, vendar so si Košutovci hitro pomagali. Takoj po seji se je podpisalo zadostno število poslancev na polo, na kateri Košutovci zahtevajo, naj bo prihodnja seja ogrskega državnega zbora prihodnjo soboto. Demisijo Khuenovo vladar še ni sprejel.

Budimpešta. Košutova stranka je imela burno sejo, v kateri je dejal poslanec Barth, da je stranka uvedla svojo akcijo ne radi tega, da bi vrgla Khuena, ampak radi tega, da bi dobila zadostneje za Koerberjev napad na ogrsko ustavo. Ako je res, da je cesar dal Koerberju pooblastilo za izjavo, tedaj je nastal konflikt med narodom in avstrijskim cesarjem, ako je pa Koerber lagal, tedaj se mora od avstrijskega cesarja, ki je obenem kralj ogrski zahtevati Koerberjevo glavo (!).

London. Županom je izvoljen James Ritchie.

Lin. Vodstvo katoliške ljudske stranke kandidira na izpraznjeni državnozbornski mandat pete skupine okraja Steyer župnika Baumgartnerja.

Osek. Poslanec Bresztyensky je na svojem volivnem shodu v Veliki Gorici dejal: Hrvatje ne nasprotujejo sedanjim težnjam Madjarov, obratno čestitamo jim k vspehom, v kolikor niso na škodo ostalim narodnostim, a to je gotovo: Ako dobe Madjari madjarsko poveljevanje, tedaj bomo najodločnejše zahtevali za hrvatske polke vpeljavo hrvatskega poveljevanja.

Petrograd. Notranje ministrstvo je židovskim umetnikom prepovedalo bivanje v mnogih ruskih okrajih in določa, da smejo nastopati le v takozvanem naselniškem okraju.

London. V Yalu okraju je veliko razburjenje, ker so ruske čete zasedle koreansko obrežje. Listi pravijo, da bo Rusija, če treba, svoje interese v Mandžuriji branila z orožjem v roki in da Mandžurije nikakor ne izprazni.

Praga. Deželni proračun za leto 1903 izkazuje potrebščine 54.066.561 kron, pokritje pa znaša 4.138.729 kron, ki se pokrije z nakladami in posojilom. Deželne naklade znašajo 55%.

Brno. V včerajšnji seji moravskega deželnega zbora je nujno predlagal poslanec Stransky adreso na cesarja v zadevi češkega državnega prava. Predlog je bil z 53 proti 44 glasovi odklonjen. Prihodnja seja jutri.

Belgrad. Novo ministrstvo bo koalicijsko. V ministristvu bodo štirje zmerni

in štirje ekstremni radikalci. Na čelu novega ministristva bo Gručić. Pogoj koaliciije je, da Pašić, Vučić, Velimirović, Vesurić in Živković ne pridejo ne v novo vladu, ne v predsedništvo skupščine.

Cerkveni letopis.

Iz Rojana.

Minulo nedeljo smo imeli koncem devetih let zopet slovesnost nove sv. maše, katero je daroval đ. g. novomašnik Hadrijan Brumen, rodом Slovenec iz Kastavščine. Slovesnost se je na splošno zadovoljstvo razvila nepričakovano sijajno in v lepem redu. Udeležba je bila zelo velika, dasi je g. novomašnik še ptui v naši fari, kjer biva komaj mesec dni. Ob 9. uri ga je spremljala domača in bližnja duhovščina, domače slovenske pevke, »cecilijanske« italijanske pevke in šolska mladina iz župnišča v krasno opravljeno župno cerkev. Slavnostni govor o dostojanstvu in nalogi katoliškega duhovnika je imel domači đ. g. kapelan Jak. Ukmar v slovenskem jeziku. Pri obedu so bile zastopane vse tri narodnosti, ki so popolnoma harmonirale glede napitnic kakor tudi glede občevarja in je bila tako lepo izražena ideja, ki jo zastopa katoliški duhovnik in ki je ravno v našem Rojanu živo potrebna. Slovesnost se je v cerkvi in zunaj cerkve dostojno zvršila in ostane Rojančanom v blag spomin inporok boljše bodočnosti.

Na Gori pri Sodražici.

Z ozirom na to, da bi radi spremembe duhovnika utegnili kdo misliti, da letos na Gori pri Sodražici ne bo običajnega, vsakoletnega shoda na roženvensko nedeljo, kateri shod je ponavljanje porcijunkule, se naznaja, da se bo isti vršil tudi letos.

V nedeljo, 4. oktobra, v Kamnik!

Slovesno blagoslovljenje, Kamniškega Doma' in zastave društva, Kamnik'

dné 4. oktobra 1903

v Kamniku

v proslavo dvajsetletnice bivanja Nj. Vel. čanstva presvitega cesarja Fran Josipa I. v Kamniku 1883—1903.

Vspored:

V nedeljo 4. oktobra a) dopoldne:

- Ob 1/9 uri sprejem došlih društev in gostov na kolodvoru in sprevod z godbo do mestne župne cerkve.
- Ob 9. uri v mestni župni cerkvi govor prevzvišenega gospoda kneza in škofa ter po govoru blagoslovljenje zastave društva »Kamnik«.
- Slovesna sv. maša.
- Sprevod društev z godbo do »Kamniškega Doma«.
- Blagoslovljenje »Kamniškega Doma«, katero izvrši prevzvišeni gospod knez in škof.
- Slavnostni govor, govori c. kr. dvorni svetnik in državni poslanec gosp. Fran Suklje.

V nedeljo 4. oktobra b) popoldne:

- Ob 1. uri banket v restavraciji kamniškega kopališča.
- Ob 1/5. uri koncert in predstava v dvorani »Kamniškega Doma«.

K obilni udeležbi vabi

slavnostni odbor.

* * *

O slavnosti v Kamniku dné 4. oktobra se vrši banket po posebni prijaznosti blagorodne gospé Kecele v dvorani kamniškega kopališča. Vse potrebno za banket oskrbi gosp. hotelir Friedl. Couvert za osebo 3 K.

P. n. udeležniki slavnosti, kateri se želé udeležiti slavnostnega banketa, naj se zglasé z obratno pošto naslovom: »Društvo Kamnik« v Kamniku. Pri banketu svira godba.

P. n. društva, katera se udeležé dne 4. oktobra slavnosti v Kamniku, naj blagohotno obvesté svojo udeležbo naslovom: »Društvo Kamnik« v Kamniku. — Vsa ona p. n. društva, ki imajo zastave, naj blagovolé priti z zastavami in naj to obenem naznani.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. oktobra.

Za splošno in enako volivno pravico je odposlala peticojo očina Rob. Sklenila je vložiti peticojo v občinski seji dne 24. pr. m. Na peticoji je podpisan ves občinski odbor. Občinski odbor občine Naklo

pri Kranju je v svoji seji dne 27. pr. m. sklenil odposlati peticojo za splošno in enako volivno pravico. — Občinski odbor v Radovici je v svoji seji dne 27. pr. m. sklenil poslati na deželni zbor peticojo za splošno in enako volivno pravico.

Liberalci o volivni reformi. Župan v Loškem Potoku, znani Ivan Rus je poslal na deželni zbor peticojo, v kateri pravi, da volilne reforme ne smatra za nujno ter izraža željo, naj bi se pred volivno reformo rešilo vprašanje o zvišanju plač učiteljem. »Narod« pravi, da je ta izjava razumna. Mi, ki nimamo liberalne pameti, save ne smatramo za pametno, da je ljudstvo po številu poslancev v deželnem zboru potisnjeno ob steno in smatramo za najnujnejše, da se morejo deželne zadeve urediti v korist ljudstva, da se ljudstvu z volivno reformo da pravica. To je in ostane naše stališče in kdor hoče imeti redno zasedanje deželnega zbora, naj se nam pridruži. »Narod« pa je liberalni stranki napravil zopet veliko blamažo, da to izjavo župana Rusa predstavlja kot višek liberalne politične modrosti. Mišljenje narodo se je pokazalo tudi v Loškem Potoku pri volitvi v peti skupini, kjer je stranka župana Rusa sramotno pogorela.

Učiteljske vesti. Imenovane so absolvirane učiteljske kandidatnje za provizorične učiteljice: gđ. Pavla Buh na ljudsko šolo v Sostrem, gđ. Marija Petteros v Postojno, gđ. Angela Trošt v Budanje. — Umirovljeni učitelj g. Stefan Birk pride za pomožnega učitelja v Selo. Absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Avrelija Brezic pride za provizorično učiteljico v Dvor, učiteljica gđ. Hortenza Vokač pa je imenovana za učiteljico v Mekovo.

Sijajna zmaga slovenskih odvetnikov v Trstu. Sodnija v Trstu dobila je ukaz, da mora obravnavati s slovenskimi strankami v slovenskem jeziku. Slovenski tržaški odvetniki so se koj ponudili, da so pripravljeni vstati se pri slovenskih obravnavah, kadar je potreben pri slovenski obravnavi uradni branitelj. Te ponudbe se pa niso držali, ne vem ali sodnija ali odvetniška zbornica, in prihajali so na slovenske obravnave kakor uradni branitelji laški odvetniki, ki niso razumeli slovenske obravnave. Proti slovenskim obravnavam pritožili so se laški odvetniki na Dunaj, in sedaj je prišel ukaz z Dunaja, naj pridejo na slovenske obravnave slovenski uradni branitelji. To je vspeh vztrajnih slovenskih odvetnikov v Trstu v brambi pravic našega jezika v hiši pravice — in kakor trda kraška skala vztrajnega dr. Gregorina jim na čelu. Kako je že rekel Greteraky? »Z onimi zakrivljenimi kljukami, katerim pravijo učenjaki š. boste izvojevali slovenski odvetniki naše človeške pravice na slovenski zemlji«

Slavnosti v Kamniku se vdeleži po deputaciji tudi »Hrvatska kršč. socijalna radniška zajednica« v Zagrebu. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Št. Vidu nad Ljubljano se vdeleži slavnost z zastavo in večjim odposlanstvom; istotako se vdeleži slavnosti po deputaciji in z zastavo »Slovensko katoliško delavsko društvo« na Jeseenicah.

Štajarski deželni zbor. Na dnevnem redu današnje seje štajarskega dežel. zbora je bil predlog poslanca Robiča in tovarišev v zadevi reforme deželnega reda in deželnega volivnega reda. Tudi nemški konservativni poslanci so vložili predlog za reformo dežel. reda in dež. volivnega reda, istotako stranka Rokitanskega.

Umeščen je bil danes na župnijo Leše tamošnji upravitelj đ. gosp. Frančišek Bleiweis.

Poreka. V ponedeljek se je poročil g. R. Lasie, c. kr. sodni pristav, prideljen pravosodnemu ministristvu na Dunaju, z gđ. Bratinovo iz Ajdovščine.

Umrl je v Rogatecu umirovljeni polkovni zdravnik dr. Anton Meixner.

Umrl je v Gorici g. Rado Valenčič, star 21 let.

Iz trnoveke župnije na Notranjskem. (Raznoterosti.) Naj zadnem z letino, katera je za kmeta največjega pomena. Poletni pridelki so bili še pre-

cej obilni; jesenska letina pa zavoljo grozne suše, ki nas je par mesecev trla, obeta silno slabo. Krompir gnije, sočivja je malo, sadja po nekaterih vaseh bo nekoliko, po drugih pa prav nič. Tako, da se nimamo pridelka kaj veseliti. Vsled tega se letos ljudje v jako obilem številu spravljajo v daljne tuje dežele drvarit; nekateri pojdejo jako daleč. Da bi se le ne opekli, kakor naši Amerikanci, ki pošiljajo na dom večidel slaba poročila! Nekateri Pivčani so si lepe denarje prihranili, naši trnovski župljani se pa vračajo na dom večinoma brez denarja. — V trnovski občini je potekel odboru čas poslovanja že pred enim letom. Vedno pričakujemo, da bodo razpisane volitve novega občinskega odbora, pa zastoj čakamo. Nadejamo se, da bo vendar enkrat prišlo do volitve. — Naši Bistričani se pa že par let pripravljajo na zidanje poslopja za okrajno sodišče, ki bo stalo ogromno vsoto. Ljudje so začeli premišljevat, kako bo ena sama, nepremožna vas tako breme nosila. Tudi se povprašuje, zakaj nebi slavna vlada, kakor na mnogih drugih krajih tudi tukaj sodišču sezidala sama dostojno in primerno hišo. Vsota, katere sodna uprava ponuja Bistričanom kot najemnino, bo komaj zadostovala za obresti; s čim se bo pa poravnalo davke in vedne poprave? O amortizaciji dolga se v teh razmerah ne more govoriti. Pravijo, da župan in večina odbora tudi zahteva, da se, ako do tega pride, poslopje sezida v vasi, ne pa zunanaj Bistrice, da bo soseska, ki si bo naložila s zidanjem velik dolg, tudi kaj materialnega dobička imela od sodnije. Večina ljudstva hodi skozi Trnovo v urade, in bistriške prodajalnice in gostilne imajo pri tem le malo dobička. Zahteva Bistričanov je opravljena. V kratkem se bo ta zadeva rešila.

Ujeta srna. Včeraj je bila ujeta neka srna blizu Hrastja. Dobi se pri Jožetu Miheliču. Sneberje št. 25.

Sprememba trgovine. G. Albert Ogrisev v Mariboru je svojo manufakturno trgovino izročil svojemu bratu Richardu Ogrisegu, ki je zagrizen sovražnik Slovencev in »Los von Romeo«.

Volitev župana in občinskih svetovalcev se je dne 27. septembra vršila na Bohinjski Beli. Od 18 odbornikov se jih je volitve vdeleželo — 15. Pred volitvijo je čast odbornika odložil g. naduhtelj ribenjski — Janko Wresitz. Mož je sprevidel, da se z glavo ne prerine zidu, zbal se je skoraj gotovo tudi globe 40 K, katera zadene odbornika, ako se brez postavnega vzroka ne vdeleži volitve občinskega načelnštva, in tako je na občno presenečenje vseh navzočih zaključil svoje delovanje v korist Ribnjakov, preden je isto izvrševati pričel. — Gospod je nameraval obstruirati belansko večino v občinskem odboru, a ker ni mož jeklen, vrgel je puško iz rok, kakor hitro se mu je ponesrečil prvi strel na Belane. Ako bodo Ribnjani jokali za odstopivšim odbornikom — naduhteljem — ne vemo. Preobilnih solza vsaj po našem mnenju ni vreden, ker je po prvem ponesrečenem nastopu brezpogojno kapituliral in jim vrgel nazaj častno službo občinskega odbornika, za katero so Ribnjani s tako hvalevredno odločnostjo šli v volilni boj, da so spravili nad 90% volilcev na Boh. Belo. — Ribnjani naj bodo prepričani, da bode belanska večina občinskega odbora, kakor pretekle tri leta tako tudi v bodoče vedno lojalno uvaževala vse njih opravljene zahteve. Ako se združimo zlasti v bodočih treh letih, ko se bode železnica gradila, v složno delovanje za blagor občine, bomo z dokladami, katere bode plačevali ptaji podvzetniki v občinske blagajno, odpomogli marsikaterim nujnim občinskim potrebam. — Županom je zopet izvoljen g. Janez Burja, posestnik na Bohinjski Beli. Občinski svetovalci so izvoljeni gg.: Gabriel Frjan, posestnik in gostilničar v Ribnem, Matija Gogala, posestnik in lesni trgovec na Boh. Beli ter Friderik Olifrič, posestnik in trgovec na Boh. Beli.

1000 kron izginito. Sluga tvrde Faccanini, Galimberti in Piani v Trstu je te dni za tvrdo inkasiral na avstro-ogrski banki 5000 kron ter izročil dotični denar tvrdkinemu blagajniku. Na večer istega dne pa je blagajnik avstro-ogrské banke pogrešal v blagajni 1000 kron in se je po natančnem prevdaku prepričal, da je slugi zgoraj omenjene tvrde izplačal tisoč kron preveč. Naslednjega jutra je reklamiral ta znesek, a blagajnik tvrde Faccanini, Galimberti in Piani je izjavil, da je prejel le 5000 kron. Vsled tega je blagajnik avstro-ogrské banke naznanil to stvar policiji. Policijski oficijal Titz je takoj začel preiskovati to stvar ter je izpraševal vse uradnike zgoraj omenjene tvrde in odvedel v zapor uradnika Z. E., ki je na sumu, da si je priužil onih tisoč kron, ker je nekaj vzel iz miznice, v katero je bil sluga položil inkasirani denar, predno ga je izročil blagajniku.

Smo že v Italiji! Ze leta in leta očitajo razni listi c. kr. avstrijski vladi, da

Dalje v prilogi.

podpira iredentovski list »Piccolo«, kar ni bilo do današnjega dne dementirano, torej smemo tudi mi trditi, da je ta list od c. kr. vlade podpiran. In ta list se drži sedaj strogo navodil, katere je dobil na zborovanju v Vidmu. Zvest tem navodilom, da bo tukajšnje ljudstvo že menilo, da je v Italiji, pričel je z urnikom železnice. Pri nas v Avstriji šteje mo namreč popoludanske ure tako: 1, 2, 3, 4 itd. do 12 popoldne; v Italiji pa štejejo od 12. ure naprej do 12. Ako rečemo n. pr. mi: sedaj je 5. ura popoldne, rečejo v Italiji: sedaj je 15. ura. Po temu zborovanju se glasi ta urnik od c. kr. vlade podpiranem listu tako: 16.45, 17.30, 18.00, 18.35, 20.15, 20.25, 21.25, 23.30. — Ako upoštevamo še vihanje italijanske zastave na magistratnem stolpu, ako upoštevamo, da tržaški Slovenci nimajo slovenske šole, prav tako, kakor bi je ne imeli v Italiji, ako upoštevamo, da imajo na delu »regnikoli« prednost pred domačini itd. itd. — pač lahko vzklíkamo tudi mi z onimi, ki so vzklíkali na velikem trgu: »Siamo già in Italia!« (smo že v Italiji!).

— **Zgorel** je hlev posestnika J. Smeta v Vitovljah pri Šempasu. Vzrok požara je neznan, vendar trdijo nekateri, da so ga povzročili otroci.

— **Rudolf Falb** — umrl. Iz Berolina prihaja vest, da je ondi umrl znani vremenski prerok Rudolf Falb. Falb je bil rodom Stajerc. Rojen je bil 13. apr. 1838 v Obdachu. Najprej se je posvetil duhovniški službi ter je nekaj časa kapelanoval po Gorenjem Stajerskem. Leta 1872 je zaslepljen in zapeljan izstopil iz katoliške cerkve in prestopil k protestantizmu.

— **Iz Bohinjske Bistrice.** Delo v bohinjskem predoru dobro napreduje. Le še približno dva kilometra bo treba skopati in odprta bo nova pot med Kranjskim in Goriškim. V nekaj dneh že prično tudi z gradbo železnične proge. Peti oddelek proge ima zgotoviti podjetništvo Chierici in Picha. Ker leži ves ta oddelek v bistriški župniji, so smeli po pravici upati domačini, da bo vse vožnja njim izročena. Mnogi so si zato že nakupili dobre konje, da si tudi pri železnici kaj prislužijo. Kaj čuda potem, da so se nemalo ustrašili, ko so zapazili, da je za podjetnikom na Bistrico prišel tudi jud, ki vedno dobro ve, kje je zanj dobra pečenka. Vendar to pot jo ne bode okusil. Podjetnik je bil toli pošten, da je povabil domačine na razgovor, kako bi bilo mogoče oddati vožnjo domačinom. V torek zjutraj so se zbrali kmetje pri županu, kamor je prišel tudi sam podjetnik. Povedal jim je pogoje, pod katerimi lahko odda vožnjo drugim, in ker pogoji niso slabi, so bili takoj vsi edini v tem, da prevzamejo vožnjo vsega materiala domačini sami. Brez daljšega pogajanja je bila pogodba sklenjena in kmetje so napravili konsorcij za prevažanje in izvozili tudi takoj neko načelnostvo, ki ima skrbeti za ves red. S pogodbo sme biti zadovoljen podjetnik, zadovoljni so pa tudi Bohinjci. Podjetnik dobi v Bohinjskih zanesljive voznike, Bohinjci pa zaslužek, katerega prav zelo potrebujejo. Bohinjci so pokazali s tem svojim nastopom, da imajo res zdrav pojem o združnem življenju.

— **Solo za enega otroka** vzdržuje v vasi Svatonjevice na Češkem država za — Nemce. Lani je bilo v tej soli še 7 učencev, letos se je pa oglasila samo 1 učenka. Kljub temu pa vlada vzdržuje to solo, tržaškim, goriškim in koroškim Slovincem pa ne da pravice!

— **Otvoritev jednorazrednice na visoki Rakitni** se je vršila s primerno slovesnostjo ob navzočnosti obilnega ljudstva, šolske mladeži, bližnjega učiteljsstva in duhovščine dne 28. septembra. Domači župnik veleč. gospod Jožef Juvanec je izvršil ganljivi cerkveni obred ter imel kratek nagovor.

— **Körber v Trstu.** 21. okt. spustijo v morje nov Lloydov parnik »Körber«. Lloydov predsednik Becher povabil je Körberja, da bi prišel v Trst, kar je ta tudi obljubil. Körber bo bival v Lloydovi palači kot Becherjev gost. Njemu na čast priredi zvečer Becher »diner«.

— **V Pulju** je prestopil gimnazijec iz katoliške vere v brezverstvo, radi česar je izključen sedaj iz vseh srednjih šol v Avstriji. Ker ne morejo laški poslanci nastopiti proti temu v parlamentu, ropotal bo istrski deželni šolski svet in istrski deželni odbor. Kdo je neki velik prijatelj teh istrskih »sinorov«, ki odobrujejo prestop iz katoliške vere? Poslanec Spindč ga je že večkrat obdeoval, napravimo torej tudi mi debelo!

— **Častniki in »Legia Nazionale«.** Goriška podružnica »Legia Nazionale« je priredila veselico v prid »Legia Nazionale«. Čisti dohodek te veselice znaša 3020 K, s katerimi se ustanovi na meji štandredžke obdane italijanski otroški vrt K tem lepemu gmotnemu vspehu »Legia Nazionale« je pripomogla tudi c. in kr. armada, kajti »Legione« veselice so se udeležili tudi c. in

k. častniki tukajšnje garnizije. Kar bi ne bil pred leti nihče pričakoval, to se je zgodilo letos: uniforme naše slavne armade so povlečevale slavnost »Legia Nazionale«! V zrak so švigale rakete v laških, ali kakor trdijo drugi, v — ogrskih barvah.

— **Premeščenja in imenovanja v sodni stroki.** Višje dež. sodišče v Trstu je premestilo: kancelista Antona Maksimilijana Renčela iz Gradiške v Trst, Ivana Tausani-a iz Sežane v Gradiško in Arturja Cotarja iz Podgrada v Sežano; imenovalo pa je kancelijskega asistenta Rudolfa Buttignonia za Ločinj in Angela Martelanca za Podgrad.

— **Nesreča na lovu.** Pri Konjicah je minolo nedeljo predpolne ob pol 10 uri, kakor se nam poroča, neki lovec po nesreči v nogo obstrelil tovariša. Prvi je kot c. kr. sodni uradnik sedaj za časa preiskave baje suspendiran, a drugi leži v bolnišnici v Konjicah.

— **Sreča v nesreči.** V Babincih pri Ljutomeru je, kakor se nam piše, v torek proti večeru Marko Meznarič na njivi s pomočjo hlapca nakosil ter na voz naložil detelje za konje, na to še trave za govedo, na vrh pa je po dolgovatem djal vrečo s »fajžolom«. Na tako obložen voz se je konečno sam spravil. In ko je imenovan osemindesetletni starček vsedel na na vrečo, se je ta spodrsnila, mož se je z obloženega voza zvalil dol in se prekipnil na glavo tako, kakor da bi bil »živi hrast« stavil. A da je sicer ne ravno srečnosni padec ostal brez vsakega neprijetnega nasledka, to je pripisati sredi, da se je z go spodarjem obenem z voza valila tudi primerna množina košenine. Imenovanec je oče gospoda kapelana »pri Sv. Lovrencu« v Slovenskik goricah.

— **Hrvatske novice.** Danes je bila v cerkvi sv. Marka v Zagrebu maša za dušnica za v Zaprrešitu padle žrtve. — Umrl je č. g. Ljudevit Detoni, umirovljeni župnik vidoševački. — Kmet Nikola J. Drempetić, ki je bil pri zadnjih nemirih smrtnonevarno ranjen, je ozdravel. — Z motor-biciklom je prepotoval Evropo Ferd. Budicki, ki se v nedeljo vrne v Zagreb. Prevozil je 10.000 km. — V Mitrovici je Mile Popović iz Novega Grada streljal na svojo nezvesto ženo, a je ni zadel. — Stavka zidarjev je v Oseku.

— **Nesgodna v Idriji.** Dne 28. sept. se je v jami pri delu ponesrečil mladenič Janez Čadež. Prevnil se je voz ter mu zlomil nogo nad kolonom.

— **Profesor Toss,** o katerem smo že včeraj javili, da pride v Trst, bil je že v Trstu. Sprejet je bil od članov »Innominata« in spremljan od njih po mestu. Utis je bil na njega tak, »kakoršnega mora dobiti vsak od popolnoma latinskega, liberalnega in prijaznega mesta« pravijo laški listi. V torek zvečer so mu priredili banket v hotelu »Metropol«, katerega so se udeležili: »mnogo dijakov, mnogo uglednih politikov našega mesta, mestni svetovaleci, profesorji, inženjerji in zdravniki.« — »Trst je srečen, da ga more pogostiti« napivali so mu, a profesor Toss je odgovarjal: »Potrebno je vzajemno sporazumljenje vseh italijanskih dijakov« in napival je »dragemu Trstu«.

— **Zborovanje laških dijakov** v ponedeljek moralo je biti vrlo navdušeno, tako da so bili oni listi zaplenjeni, ki so prinesli govore mladih junakov matere Italije.

— **Red »Corona d'Italia«** dal je italijanski kralj Oskarju Gentilomo, ravnatelju tržaške filijalke »Credita«. Grof Goess in dvorni svetnik Bussich, kedaj prideta na vrsto?

— **Nagla smrt.** V nekem vinogradu pri Sv. Mikloši je nagloma umrl Alojzij Vaupotič, svinjetrtec iz Nošinec pri Ljutomeru. Govorilo se je, kakor da bi se bil sara zasturil, a preiskovalna komisija baje ni prišla do dotičnega prepričanja. Naš poročevalec piše, da je dobro ljudstvo omilovalo življenje in sedaj omiluje smrt imenovanca.

— **Na o. kr. Franca Jožefa gimnaziji v Kranju** se je letos oglasilo za 1. razred 75 učencev (pred enim letom 71), sprejetih je 71, ker 2 nista prestala sprejemnega izpita, 1 je umrl v počitnicah in 1 je prostovoljno odstopil; v 2. razredu jih je 58, v 3. 56, v 4. 47, v 5. 51, v 6. 29, v 7. 35 in v 8. 23. Vseh vkup je torej 370. V 1., 2. in 3. razredu so vzporednice, v 5. bo tudi, ako jo bo dovolila višja naučna oblast.

Novice iz Amerike.

§ **Samomor Slovenca v Ameriki.** 48 let stari Metličan Krcjan je v Pueblu streljal na svojo ženo, katere pa ni zadel. Nato si je prerezal vrat.

§ **Maskirani roparji.** Iz Portlanda (Oregon) poročajo, da so štirje maskirani možje 21 milj od mesta ustavili brzovlaki

Roparji so prisilili strojevodjo, da je vlak ustavil in so z dinamitom razstrelili voz za prtljago, misleč da je poštni voz. Neki železnični uradnik je streljal in enega izmed roparjev usmrtil, drugi trije pa so ušli. Po nesreči je bil ustreljen tudi strojevodja.

§ **Skrivna zveza v Adirondaeksu.** V Adirondaeksu, na kaj idiličnem new yorškem izletu in lovski pokrajini, vlada v zadnjih dneh veliko razburjenje. Iz New-Yorka namreč poročajo, da je ondi izbruhnila pravcata vojska med tamkaj stanujočimi milijonarji in malimi naselniki, ki so delavci in lovci. Poslednji so sklenili tajno zvezo proti milijonarjem, katerih latifundijski sistem preti uničiti njih eksistenco. Pretečeno soboto je bil new-yorški bogataš Dexter ustreljen; le-ta je namreč kupil mnogo zemlje, raz katero je preganl vse lovce, ki so preje ondi stanovali. Milijonarji so presenečeni in zasledujejo z oboroženo močjo upornike. Oče umorjenega je razpisal 5000 dolarjev nagrade onemu, ki vjame morilca njegovega sina.

§ **Novo poslopje new yorške »Times«.** New yorška »Times« zida novo hišo za uredništvo. Poslopje bo visoko 375 čevljev. Uredništvo bo v pritličju, tiskarna pa v šestem nadstropju. Prav ameriška ideja!

§ **Originelna uporaba Röntgenovih žarkov.** Od nekega zastopnika japonske vlade je bilo pri neki tovarni v Fildelfiji pred nekolikim časom nakupljenih več aparatov za nabavljanje Röntgenovih žarkov. Ti aparati se bodo postavili v cesarskih kovalnicah denarja. Vsi uradniki se bodo, predno zapuste poslopje, a pomočjo teh žarkov pregledali, da bi se tako preprečile vsake tatvine. Prigodilo se je namreč, da so nastavljenici v kovarni si prilastili jednega ali drugega novca in sicer tako, da so ga požrli. Ta zvijača se bode sedaj vsled uporabe Röntgenovih žarkov onemogočila — tako vsaj poročajo ameriški listi.

§ **Milijonarski klub na kolesih** je najnovejša specialiteta, o koji se poroča iz New Yorka, dasi ni ravno najbolj pametna. Ta klub se je ustanovil iz naslednjih vzrokov. Amerikanski milijonarji po letu ne stanujejo v mestu, marveč se napotijo v svoja letovišča v okolici mesta. Odtod se morajo vsaki dan z železnico voziti v mesto. Ali železnica se napolni in milijonarji ne morejo po svoji volji udobno sedeti v kupejih. In to jih je pripeljalo na idejo, da si ustanove poletni klub, ki bo preskrbljeval za svoje člane salonske vozove, v katerih bodo zamogli popolnoma udobno sedeti, kot bi bili v kaki imenitni kavarni, ki jim nudi vsega, kar pomiri njih živce. Prispevki za ta »kolesni klub« morajo biti precej visoki, kajti več vlakov ima pripete posebne salonske vozove in stroški se razdelijo samo na 30 članov. Pa že poplačajo te stroške, kajti klub ima za člane milijonarje kakor: Rockefeller, Sutro in Adam. Ta klub je bil do sedaj osamljen in je rabil samo eno železnično progo, a se je moral izkazati za »dobro uredbo«, kajti za prihodnje poletje se pričakuje več takih »kolesnih klubov« tudi na drugih železničnih progah. Tudi kaj takega je mogoče le v Ameriki.

§ **Amerikanski darovi.** Državna univerza v Kaliforniji je dobila izvanredno darilo, namreč grško gledališče po vzorcu Dionizijevega gledališča v Epidauru. Darovalec je izdajatelj časopisa »Hearst«, kojega je ta »špas« stal milijon dolarjev. Za gledališke predstave hoče napraviti tak oder, da se bodo mogle predstavljati učencem drame starih Grkov in Rimljanov. Delo kaj hitro napreduje; prihodnje leto že nameravajo pričeti s predstavami staro grških dram.

Jeseniške novice.

§ **Čemu so orožniki na Jesenih?** Radi klerikalcev. »Kajti klerikalci v svojih klerikalnih gostilnah vsako nedeljo enega obkoljejo ali pa ubijejo in zato mora biti na Jesenih 4 ali 5 orožnikov več, kakor je predpisano«. Vse to je naznanil strmečemu svetu »Slovenski Narod« 15. septembra. Ko so verni liberalci na Jesenih to brali in seveda verjeli, spreleteli jih je grozen strah. Panika je nastala v liberalnem taboru. Nihče se več ne upa v klerikalne gostilne. Brzjavno so pozvali v treteto za svoje življenje še 5 orožnikov. Sedaj bodo zabarikadirali vse klerikalne gostilne. Gorjé, gorjé!

§ **Veselo upanje** Županstvo je razpisalo službo občinskega redarja. Saj je tudi krvavo potreben. Stari redar je že onemogel. Vpitje in razgrajanje je pa po trgu vsako noč hujše. Bog vé, če delajo to vpitje tudi »klerikalci«?

Ljubljanske novice.

§ **Nadvojvoda Karol Viktor** peljal se je danes zjutraj z brzovlakom na Reko.

§ **Nemški predrznosti** v Ljubljani naraščajo. Po Mestnem trgu hodijo vsak večer nemški pobici baje realci oboroženi z debe-

limi palicami in izzivajoče kličejo »Heil« ter tako krulijo po nemški, da je to očitno izzivanje slovenskih šetalcev. Včeraj je velika množica ljudij zapodila te pobe z Mestnega trga. Nemški smrkvanci so očividno hoteli provocirati pretrep. Prosimo naj se nam naznanijo imena starišev teh nemških izzivačev, ker se nam zdi, da njihovi stariši svoje slovenski kruh in bi torej morali svede sine naučiti dostojnosti do Slovencev. Ti nemški dijaki izzivajo občinstvo vsak večer, če bo pa končno kdo kakega nemškega smrkvavca prijel za ušesa, bo pa vse nemško čašopisje upilo o slovenski surovosti, dočim je le res, da smo Slovenci preponižni, ker sicer bi se ne upala n. pr. celo Singerja v zaloga šivalnih strojev imeti v sredi slovenske Ljubljane za voditelja svoje tukajšnje podružnice heilovskega izzivača Lindnerja, ki je ustanovil in vodi v Ljubljani »Trutzburge«.

§ **Maturo na tukajšnjem učiteljsku** so na pravili: gg. abiturienta Karol Mahkota in Vincencij Okorn, gđ. Muo in eksternistinja Elsner. Tudi vseh 11 ponavljalnih izpitov so abiturientje dobro izvršili.

§ **V Ameriko.** Danes po noči odpeljalo se je v Ameriko 11 oseb.

§ **Zastrupljene ribe.** Delavec Josip Primož in ključarski pomočnik Alojzij Klopčič, oba stanujoča v Konjušnih ulicah št. 13, sta v Malem grabnu zastrupila ribe z omotico in jih polovila.

§ **Splašen konj.** Posestnik Jožef Renec iz Purgarje št. 2 je pustil na Zaloški cesti vpreženega konja pod varstvom nekega 10-letnega dečka. Konj se je splašil električnega voza in zdirjal po Zaloški cesti do Stare poti. Tukaj ga je ustavil posestnikov sin Andrej Trškan, in ga držal, dokler ni prišel Remec za njim. Nesreča se ni nobena prigodila.

§ **Dvakrat šmir.** Hlapec Janez Knez, stan. na Tržaški cesti št. 5 je včeraj zvečer doma pred hlevom s šmirom namazal svojega tovariša, hlapca Franceta Zormana po licu, valed česar se je ta razjezil, zgrabil klešče in ga vdaril po glavi in po roki, da ga je precej poškoval.

§ **Za konfederca.** Da Dolenjski cesti si je včeraj popoldne konj posestnika Franceta Verbinska iz Stepanove vasi zlomil desno zadnjo nogo. Konja je kupil konjski mesar in ga odpeljal.

§ **Shod davčnih uradnikov** bo v nedeljo ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Zajca na Rimski cesti.

§ **Župnijsko cecilijno društvo »Marijino Oznanjenje«** ima v nedeljo 4. oktobra ob 11. uri dopoldne v sobani koj pri vhodu v samostan osnovalni občni zbor, h kateremu se uljudno vabijo vsi prijavljeni člani tega društva.

§ **Potovanje v Ameriko in zdravniške preiskave.** Kdor hoče v Ameriko, mora biti zdrav. Vsak izseljenec se pred odhodom na parohod zdravniško preišče in pri katerem najde zdravnik kako bolezen, tega zavrne, da se ne sme odpeljati v Ameriko. Seveda takemu revežu nihče ne povrne potnih stroškov do morja in nazaj na dom. Takim stroškom in nepotrebnim poti do morja pa se lahko vsak izogne, kdor kupi vozni list v Ameriko v agenturi »Red-Star-Line« (črta rudeče zvezde) v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41 pri agentu Karolu Rebeku, kjer se sedaj vsak potnik v Ameriko pred odpotovanjem iz Ljubljane po zdravniku brezplačno preišče.

§ **Novo stavbe.** V podaljšanih Hilšerjevih ulicah so pričeli z gradbo Jernej Babičeve hiše. Melhijor Pirc bo zgradil pritlično hišo na Mivki (ob Opekarški cesti), gospod Davorin Rovšek pa trinadstropno hišo ob Miklošičevi cesti z dvoriščnim poslopjem za atelje.

§ **Pozor na tatove grozdja.** Dobili smo naslednje pisemce: Opominjajo se vsi tisti požeruhi, kateri so namenjeni v Bohoričevi ulici in po celem Vodmatu posestnikom po vrstovih krasti. Po noči in po dnevi strogo pazi, torej glejte, da ne bo kdo nesrečen, ker taka trgatav je nevarna.

§ **Slovensko gledališče.** V soboto bo slavnostna predstava v proslavo cesarjevega godu Igrali bodo poljsko dramo »Zosia«.

§ **Nov ženski klobuk** našel je na Franc Jožefovem mostu trgovski sluga manufakturne in konfekcijske trgovine Anton Schuster, Spitalske ulice.

§ **Poziv rekrutov.** Državni zbor je, kakor znano, sprejel zakon glede uvstitve rekrutov. Zakon stopi po sankciji v veljavo. Rekrutje se pozovejo z 12. oktobrom v aktivno službo, onim pa, ki nedobne pozivnice, se bo omenjenega dne brez pozivnic zglasiti pri poveljstvu dopolnitvenega okoliša.

§ **Olejšava ulic.** V Frischevi hiši odprl je ravnokar domači podjetni trgovec, urar gošpod Fran Čuden novo moderno prodajalnico in opremil svojo izložbo (v Prešernovih ulicah) zares velikomestno opravo in bogato izložbo zlatnine in srebr-

nine (ure, verižice, posode, prstani i. dr.). S to bogato zalogo in izložbo je pridobila ne le ulica potrebno olepšavo, nego tudi občinstvo priložilo, si v obližju izbrati okusno in ceno blago. To narodno podjetno trdiko priporočamo domačemu kot zunanjemu narodnemu občinstvu prav toplo. Svoji k svojim!

Občinski svet ljubljanski bo imel sejo prihodnji torek ob 6. uri zvečer.

Izgubljeno. Na poti z Rožnika v mesto je izgubila stotnikova žena L. Sch. rujavo usnjato denarnico, v kateri je imela 5 kron denarja, rujave rokavice in vizitnice. — Gospodična Iva Dolencova, komptuaristinja na Franca Jožefa cesti št. 15 je izgubila včeraj zlato kratavito iglo z rudečim kamnom. — Danes dopoldne izgubil je vojak Franc Po točnik tri bankovce po 50 kron in 1 bankovec za 20 kron. — Vdova G. V. je izgubila dva nojevi peresi za ženski klobuk.

Društva „Gospodnijska šola“ občni zbor je bil 29. septembra t. l. v društvenih prostorih ob Rumski cesti št. 7. Po prisrčnem pozdravu predsednice gospe Ane Lahove je poročala tajnica gđ. šolska voditeljica Minka Maroutova. Iz njenega poročila posnamemo, da je društvo od 15. septembra 1902. do 15. julija 1903. obdržalo pet 6—8 tedenskih večernih tečajev, v katerih se je ubožnim dekletom dajal najpotrebnejši praktični pouk v kuhi, šivanju, pranju ter likanju in teoretični pouk o redu, o domačem gospodinjstvu ter o higijeni v domači hiši. Učenk je bilo 42. Vse so prav dobro napredovale, za kar si so stekle največ zaslug: gospa predsednica Ana Lahova, gospa šolska voditeljica v p. Julija Moosova in društvena učiteljica Al. Ravnikarjeva. — Blagajničarica gospa Zofija Zupanova je izkazala 1502.15 K dohodkov in 971.26 K stroškov; torej znaša preostanek 530.89 K. — Pregledovalca računov g. g. Fr. Gale in Fr. Sturm sta našla račune v vzornem redu. K ugodnemu društvenemu stanju je največ pripomogel veleoslavni deželni odbor z zneskom 600 K, potem pa požrtvovalno ljubljansko prebivalstvo ter 22 ustanovnikov in 140 letnikov. V odbor so bile izvoljene gospe: Antonija Gogolova (predsednica), Franja dr. Tavčarjeva (podpredsednica), Marija Perušekova (tajnica), Ana Lahova, Adela Škabernetova, Zofija Zupanova, Ana Prosenčeva, Jadviga Šubičeva, Julija Moosova, Mar. dr. Pirčeva, Marija Pavlinova, Berta dr. Hribarjeva; gospice: Antonija Kadivčeva (blagajničarica), Marija Jerinava in Zorka Kersnikova ter gg.: Jak. Dimnik, dr. Danilo Majaron in Alojzij Kečeli. Pregledovalcema računov sta bila izbrana g. g.: Fr. Gale in Fr. Sturm. Ko se je imenom občne zbra izrekla vsem funkcionarom osebito pa odstopivši predsednici gospej Ani Lahovi za nje šestletno požrtvovalno delovanje toplja zahvala, se je ista iskreno zahvaljevala vsem društvenikom in društvenim dobrotnikom na domoljubnem sodelovanju prosič novemu odboru dosedanje podpore in blagonaklonjenosti.

Književnost in umetnost.

* »Dom in Svet« ova oktobra številka se je za par dni zakasnila. Zgodila se nam je nesreča pri kličejih. P. n. cenjene naročnike prosimo, da nam zakasnitev blagohotno oprostite. — Uredništvo »Dom in Sveta«.

* Knjige družbe sv. Mohorja. Danes je naše uredništvo prejelo nove knjige družbe sv. Mohorja. Za danes se omejujemo samo na kratko poročilo. — Koledar je izšel letos v novi lični opravi siliko sv. Mohorja, krščujočega Slovence. Poleg običajnega imenika prinaša sledečo raznovrstno vsebino: Korist sadjereje, spisal Mihael Levstik; Kako je treba meso soliti in sušiti, sp. Fr. Podborški; Zlati nauki slovenskim gospodinjam, nap. T. Podborška; Sosedov Peterček, sp. Ksaver Meško; Mladimornar, sp. Fr. D—c; Slepca, spisal Pavel Perko; Pozabljena pipa, sp. Mih. Levstik; Ne popivaj, sp. Pankracij Gregor; Boksarji, krvava slika s Kitajskega, spisal o. Veselko Kovač; Po večje mi (pesem), Fr. Ks. Meško; Ahten oči (pesem), Fr. Ks. Meško; Betlehem, božične slike z deklamacijami, spisala Ana Krasjanova; Topol-trepetlika in Pasijonska roža, narodni pripovedki od Mire; Snu (pesem), Fr. Ks. Meško; Iz Carigrada v Tiflis, spisal Ljudevit Stiasny; Nekoliko o borzni spekulaciji in termiski kupčiji z žitom, spisal dr. Rado Kušej; Imenik č. č. udov družbe sv. Mohorja, šaljivo-zabavna razprava, sestavil Stefan Ferluga; Podobe iz katoliških misijonov, sp. Val. Podgor; Le srce! (pesem), Fr. Neubauer; Zima (pesem), Fr. Ks. Meško; Zakonska sreča, humoreska, sp. Anton Medved; Korist mlečnih posnemalnikov,

sp. V. Rohman; Papež Leon XIII. +; Sv. očetu Piju X., Anton Medved; Življenje Pija X.; Volitev papežev v XIX. stoletju. — Koledar prinaša torej bogato in mikavno vsebino, zraven ga krasi veliko število lepih slik, tako da ga bo ljudstvo sprejelo z velikim zadovoljstvom. — Samo leposlovno vsebino imajo Slov. Večernice in sicer sledeče spise: Miklova Lipa, sp. Malograjski; Rotin Blazje, sp. Pavel Perko; Ponje in krivdi, sp. F. Ks. Steržaj; V tihinoči (pesem), Fr. Ks. Meško; Kovač Peregrin, bajka, spisal I. E. Rubin; Lisica in trije bratje, nar. pripovedka, sp. I. Krenčnik. — Apologetika je zastopana s knjigo Pamet in vera, II zvezek od že znanega g. pisatelja I. M. Seigerschmieda, in gospodarstvo s knjigo Domači vrtnar, spisal Janez Koprivnik, profesor na c. k. učiteljski v Mariboru. — Jako lična in z mnogimi podobami okrašena je knjiga Mohorjanom znanega kanonika dr. Andreja Karlina: V Kelmoraju; to je obširen potpis v Kolini, kamor so hodili naši pradedje radi na božjo pot. — Najimennitnejša pa je knjiga Zgodbe sv. pisma oddr. Janeza Ev. Kreka. V letošnjem 10. snopidu je začel tolmačiti gosp. pisatelji novi zakon. Ta knjiga je ponos naše družbe in Bog daj, da se srečno dovrši pomenljivo delo. — Družba je štela letos 76.058 udov, torej 3988 manj nego lansko leto. To je neprijetno dejstvo za vsakega Slovence, in upamo, da se drugo leto popravi, dasi vemo, da je družba glede števila udov blizu vrhunca, katerega ne bo mogla prekoračiti več v malem našem narodu. — Prihodnje leto izda družba sv. Mohorja te knjige: 1. Zgodbe sv. pisma, sp. dr. Krek; 2. Lurška mati božja, šmarnice in molitvenik, sp. Janez Godec, župnik; 3. Slovenski fantje v Bosni, sp. Dolenjski; 4. Lisica Zvitorepka, živalske pravljice za odraslo mladino, sp. Josip Brinar, učitelj; 5. Bodi svoje sreče kovač, nekaj naukov za vsakdanje življenje, sp. Jurij Trunk, župnik; in Koledar za 1905.

* »Slovenski fantje v Bosni«. Ob petindvajsetletnici bosenskega zasedanja spisal Dolenjski. Tako bo naslov knjigi, katero prihodnje leto izda družba sv. Mohorja. Sponosom se oziramo vsi na trudapolno leto 1878, slasti pa tisti, ki so se bojevali v Bosni in Hercegovini vdeležili in še danes žive. Spomini na te boje so ostali neizbrisni v našem narodu, in najlepša prilika, da jih zopet enkrat obnovimo, se nam ponuja ravno letos, ob petindvajsetletnici bosenske okupacije. To se pa naj zgodi po knjigi: »Slovenski fantje v Bosni«, katero je spisal višji častnik, ki se je udeležil bosenskega zasedanja. Vse svoje in svojih sobojnikov dogodke je mično popisal, ne samo boje in junaške čine naših vojakov, temveč tudi mesta in vasi v Bosni in Hercegovini, ter navade in običaje njih prebivalcev. Ta knjiga bo prva v slovenskem slovstvu, ki nam skupno in temeljito opiše krvave boje, v katerih so se odlikovali naši slovenski fantje, ter nam poda mično sliko o korenjaškem ljudstvu in o krasoti obeh zasedenih dežel, Bosne in Hercegovine.

Vstaja na Balkanu.

Turški listi naznanjajo, da se je že ustanovila komisija vsled sporazumljenja med Turčijo in Bolgarijo. Kakor smo že poročali, je naloga komisije, da sklene zakone za avtonomno vladanje Makedonije. Predsednik komisije je Hilmi paša.

O sultanovem iradeju pa Bolgarci kaj slavo mislijo. Vse vprek se sodi, da ga je sultan izdal le iz strahu pred Avstro-ogrsko in Rusijo, ker biva ruski car ravno te dni na Dunaju pri našem cesarju. In cela Evropa se ozira sedaj na Dunaj, kot pišejo »S. Peterburgskaja Vjedomosti«, kjer se znova utrdi skupno postopanje Avstro-ogrsko in Rusije, da se ohrani mir.

Peterburški poročevalec »Daily Telegraph« pravi, da je zadnja avstrijsko-rusko noto izposloval knez Ferdinand (?) s čemur si je hotel utrditi svoj že tak otmajen knežji prestol. Knez je neki edini zastopnik ruske politike na Balkanu, ki po tem stremi, da zabrani ustanovitev mogočne vlade na Balkanu.

Sultan je izdal veleavlastni noto, v kateri pravi, da bo izpeljal reforme. Te bi bile že zdavnaj uvedene, da ni nastala v Makedoniji nova vstaja in da ni Bolgarija tako postopala, kakor ravno je. Tako pravi nota — a Turčija se med tem lepo oborožuje. Vsak dan dovažajo vlaki nove konje in mule ter streljivo, iz česar se vse dá sklepati, da se Turčija pripravlja za vojno.

Listi poročajo, da se zastopniki veleavlasti zdaj pečajo mnogo o nasvetih Anglije glede reform. Turčija ostane v posesti Makedonije, a le posebna notranja vlada Makedonije bo baje dobila večjo svobodo.

Da je Nečević imenovan bolgarskim agentom v Carigradu, se v vplivnih turških krogih govori, da Bolgarija teži po tem, da med Bolgarijo in Turčijo zavladajo zopet dobre razmere.

Veliki vezir je dejal pri obisku srbskega poslanika Kristofa, da Turčija pripozna srbsko prebivalstvo v Makedoniji, kar naj svedoči komisija pod predsednikom Hilmi-paše. Turčija misli resno, da izvede reforme Avstro-Ogrske in Rusije. Enako zagotovilo je dal veliki vezir tudi rumunskemu poslancu glede vlaškega prebivalstva.

Sultan je daroval za nekatere vasi v evropski Turčiji, katere so razdeljali vetaši, 1000 turških funtov iz lastnega premoženja, obljubil je tudi, da vlada dá še 4000 turških funtov.

Angleško prebivalstvo je priredilo velik protestni shod v prid Makedoncem pod predsedstvom škofa iz Worcester. Na shodu se je sprejela naslednja resolucija:

1. Slaba vlada v Makedoniji in ponesrečenje vseh uspehov, da se izvede reforme, govore za to, da sultanova vlada preneha v makedonskih provincijah. 2. Dolžnosti, katere je prevzela Anglija na berlinskem kongresu, zahtevajo, naj Anglija stori potrebne korake, da se stori konec turškemu nasilstvu, in naj vpliva tudi na druge vevlasti v tem smislu.

Shodu je došlo mnogo pismov od škofov in parlamentarnih članov; največ pozornosti pa je vzbudilo pismo nadškofa iz Canterbury, v katerem pravi, da shod izreka željo celega naroda, ki zahteva v vsi odločnosti od angleške vlade, da se že enkrat stori konec turškim grozovitostim.

Listi na novo poročajo o vstaških bojih s Turki. Laskih (okrožje Seres) so napadli vetaši z bombami, kjer so bile turške pomožne čete; Turki imajo mnoge izgube. — Poroča se, da je vstašev do 20000; Delčev je padel, Sarafov, Zončev in Zankov pa delujejo krepko.

»Times« poroča iz verjetnega vira, da je palačni zbor, ki se je pečal z zadevo Bolgarov, sklenil, v bodoče predlagati, da se vsi vjeti Bolgari, najsi bodo oboroženi ali ne, postrelijo. Sultan je to potrdil.

Agent Sarafova, Nedelković o katerem smo poročali, da ga je ogrska policija v Bečkereku prijel, je na policiji izjavil, da je arabski podanik. Bil pa je obsojen, ker je spisal nek članek proti kralju Aleksandru, na dve leti ječe. Pa Nedelković je zbežal v Makedonijo ter se pridružil Sarafovu. Kralj Peter ga je potem pomilostil; a sam se je napotil na Ogrsko med ondi stanujoče Bolgare ter nabiral darov za vstaški komite. Nabral je toliko, da je že mislil vstaškemu komiteju poslati sto vagonov turšice. Povedal je tudi, da sam Sarafov pride na Ogrsko. Policija ga je nato izpustila in ga ima pod strogim nadzorstvom.

Izpred sodišča.

Porotno sasedanje v Gorici se odprlo zopet dne 23. novembra t. l. Predsednikom razpravam je določil dvorni svetnik vitez Defacis, namestnikom pa deželnosodna svetnika E. Schmarda in R. Zörner.

Radi konkurra je bil obsojen v Mariboru umetni vrtnar Henrik Weiler na 14 dni zapore.

Dvobojs in pravica. Pred dnevi smo poročali, da so bili degradirani oni, ki niso hoteli sprejeti dvoboja. Blizo Reke bila sta se na sablji 37 letni Pollak iz Trsta in 31 letni trgovec iz Reke Dubravčič, v katerem dvoboju je bil Dubravčič lahko ranjen. Včeraj pa sta se morala oba zagovarjati pred sodiščem na Reki; Pollak je dobil 2 dni, Dubravčič 1 dan zapore.

Trikratna motika. V malem francoskem mestecu Saint Clar so prijeli 24-letno ženo Rahel Dupont, ki je zastupila svojega moža, svojega brata in svojo staro mater. Vse te osebe so bile bogato zavarovane in njihova edina dedinja je Rahel Dupont, ki je hotela s tako pridobljenim premoženjem poročiti se z nekim mladim možem.

Radi tatvine po Gradcu so bili pred graškimi porotniki obsojeni štiri do osem mesecev težke ječe: 15letni H. Rebec in Dutovelj, 16letni Dominik Turk iz Auberja, 18letni Janez Jelusič iz Kastelja, 15letni Janez Rezek iz Storja, 17letni Anton Trbišan iz Vipave in 16letni Alojzij Jelusič iz Storja.

Strašen načrt. Dva vojaka 28. pešpolka v Koblencu sta sklenila spraviti nek osebnih vlak iz tira, da bi potem ponesrečene potnike oropala. Nesrečo je preprečil železniški čuvaj. Vojaka sta bila obsojena pred vojaškim sodiščem obsojena vsak na sedem in pol leta ječe. Vojaka sta hotela dobiti z ropom sredstva za izseljenje.

Justični umor v Stollitz. V noči od 31. julija do 1. avgusta l. 1872 je bila v Aliji, provincije Palermo, v svoji hiši umorjena neka R. zalija di Marco in njen nečak. Roparji so nato zažgali hišo in odnesli plen. Raznesla se je pa govorica, da so morilci bratje Drago. To je bilo 5 popolnoma poštenih mož: Vincencij, Anton,

Risolino, Agostino in Damiano. Zadnji, Damiano, je bil v oškodnem času odsoten, toda ostali štirje bratje in nadzornik Salvo so bili prijeti. Poročnik karabinerjev, ki jih je aretiral, je skušal pregovoriti Salva in še dva druga uslužbenca k izpovedi, da so gospodari zločinci. Toda ostali so vsi pri tem, da so gospodarji v kritični noči spali doma. Preiskava je zasledila krvav nož. Bratje so soglasno izjavili, da so zaklali z nožem dve kokoši in so tudi pokazali zaklano perutnino. Poročnik ni naznanil v protokolu, da so trije uslužbenici zatajevali nedolžnost svojih gospodarjev. Obtoženci so zahtevali, da se krvavi sledovi na nožu kemično preiščejo. Toda zahteva je bila odbita. Po dveletni preiskavi in obravnavi je sodišče l. 1874 razglasilo obsodbo: Vincencij, Agostino in Risolino so bili obsojeni na smrt, Antonij na desetletno prisilno delo, Salvo pa na dosmrtno ječo. Agostino je bil 24. avgusta l. 1874. umrčen. Duhovnik, ki mu je podelil zadnjo popotnico, je trdil, da je nesrečnež umrl nedolžen. To pa je ljudstvo silno razburilo in niso si upali ostalih dveh bratov usmrtiti, ampak so spreminili njuno kazen v dosmrtno ječo. Njihova posestva je pa zaplenila država. Damiano, ki je bil, kakor že omenjeno, tedaj v tujini, je skušal zopet oprati čast svoje družine in je zahteval, naj se cel proces revidira. Toda on je umrl in preiskava je zopet zastala. Kmalu nato je umrl Antonio v ječi. Danes pa je dognano, da je umor izvršila razbojniška tolpa nekega Leonesa, glasovitega razbojniškega voditelja, ki je dolgo let bil strah Sicilije. Trudili so se, da bi pregovorili storjence, naj prosijo za pomiloščenje. Toda odločno so zavrnili to in zahtevali, da se jih popolnoma rehabilitira. Nato je predlagal generalni prokurator v Palermi, naj se jih pomilosti. Tako so bile nesrečne žrtve justične pomote zopet osvobojene. Casopisje zahteva revizije procesa.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Samomor gluhonema. 20 let stara gluhonema Keilberger iz Stajerskega se je v Genovi zastrupila, ker je njen ljubček vzel ji 800 kron in pobegnil. — **Ustrelil se je v Hamburgu neki dijak,** ki je dejal, da se piše Schlicht in da je iz Trsta. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer je izjavil, da se piše drugače in da ne pove pravega imena. Dejal je, da je njegove neveste dan preje skočila v vodo in utonila. — **Petrolejski kartel** se skoro gotovo ustanovi. Nasledek tega bo podražanje cen petroleja. — **Stavke.** Stavka v Pečuhu se širi. Stavkujočim so se pridružili tudi asfaltni delavci. Število stavkujočih je 1400. — **Neznani tatovi** so v Poreču ulomili v urad agenture parobrodne družbe Istra-Trst in ukradli 3000 krór. — **Radi ljubosumnosti** je v Eppanu pri Bolzanu na Tirolskem kmetski fant Ohnewein prerezal vrat svojemu dekletu. — **Iz Rima poročajo:** Tu bo sedaj bival Vladimir Degrunajzen, zname niti ruski arheolog, član mnogih akademij in zavodov. Raziskoval bo naše starine, o katerih nameravajo izdati veliko delo. — **Samomor bankirjev.** V Florenci se je ustrelil 55letni bankir Sestini ob navzočnosti svojega sina. — **Iz Cetinja poročajo:** Našli so nove žile železa in bakra izvrstne kakovosti. — **Zastrupljenja v bolnici.** V bolnici ubožne hiše v Budimpešti je bilo zastrupljenih 170 oseb, ker se je juha kuhala v kotlu, katerega se je prijel rja. Ena žena je umrla. — **Roparji na Kitajskem.** Iz Čifu poročajo: Kitajski roparji so naskočili Tokusan in odpeljali 15 bogatih Kitajcev, za katere sedaj zahtevajo odškodnino. — **Umor in samomor.** V Bilinu je uradnik Hugo Kohl na cesti ustrelil 17letno Terezijo Pavlovski in sebe.

Pradomovina človeka. Na naravosloveskem shodu v Kasselu je predaval o tem vprašanju dr. Wilser iz Heidelberga. Dosedaj so smatrali tropično Azijo in Afriko za prvotno domovino človeštva, dr. Wilser pa meni, da je človek nastal v severnih polarnih krajih in se razširil po zemlji preko Evrope skupno z velikimi opicami. To mnenje podpira z izkopinami, ker so samo v Evropi našli ostanke obeh sorodnikov (!) namreč velike opice in človeka, dalje z naravnim zakonom, da je iskati najrazvitejše člane kake vrste v sredini in najzaostalejše na robu bivališča: najrazvitejše človeško pleme pa živi na severu starega sveta. — **Naš rodnik je,** kakor on hoče, tale: Pithecanthropus atavus = skupni oče velike opice in človeka; Proanthropus erectus, pokončni predčlovek; Homo primigenius, evropski pračlovek; Homo priscus, starodavni človek; Homo europaeus, pleme evropskih narodov. **Nemški naravoslovec kot teolog.** Nemški naravoslovci in zdravniki so se sešli letos v Kasselu na svoj 75. shod. Shoda se je udeležilo izredno veliko število profesorjev

in učenjakov ne samo iz Nemčije, ampak tudi iz Avstrije, Holandije, Belgije, Anglije, Italije, Švice in Rusije. Pošten naravoslovec mora priznati, da veda ravno na največja vprašanja sama nima odgovora in da daje šele vera, katere v svojih naukih veže nebo z zemljo in spaja znano z neznanim, zadosten odgovor na ta vprašanja. Veda in vera sta sestri, ki gresta roko v roki in s seboj vedno dosledno dopolnjujeta. — Dr. Ladenburg, profesor iz Vratislave, kateri je imel na shodu uvodno predavanje »o vplivu naravoslovnih ved na svetovno naziranje«, je o tem razmerju med vedo in vero popolnoma drugačnega mnenja, kakor kažejo sledeči njegovi nauki: Srednji vek je razprstiral temne sence, praznoverje in čarovniške pravde so bile njegovo geslo. Potem so nastopili humanisti, dalje Kolumb, Kopernik, Kepler in Newton. Človek je moral spoznati, da je sanjarsko in predrzno, ako misli, da je on središče stvarstva, in veruje, da je ustvarjen po božji podobi; človek ni nič v brezmerju neskončnosti, med njim in stvarnikom ni nobenega stika. Sveto pismo ni božje razodetje, stari testament so pisali ljudje bogate domišljije, a nekega uma, novi testament nima kajub nekaterim krasnim mestom nobene višje vrednosti. Gotovo je, da se še nikoli ni noben duždež zgodil in se tudi nikoli ne bo. V naravi gre vse po zakonih. To pa izključuje Boga, ki bi stal nad naravnimi zakoni. S tem se skladajo tudi prosvetljeni teologi kakor Straus. Ako se prizna nesmrtnost človeku, potem se je ne sme odreči živali. Na poznano substrata duše, kaj naj je torej nesmrtno? Temelja moderni vedi sta samo dva: neporušnost materije in stanovitnost energije. Tako si je upal dr. Ladenburg na glas pripovedovati, da je materializem svetovno naziranje, do katerega vodi proučevanje prirodnih ved in zato žel burno pohvalo pri navzočih naravoslovcih. Bog se usmili! To so same površne liberalne publike, ki smo jih že tolikrat čuli, in ki jih včasih zapiše tudi »Narod.« teolog, kadar je slabe volje. Materializem je v filozofiji pobit, v literaturi je tudi že dostal, v prirodnih vedah sicer še traja, a čakajmo, da šola izpodrine šolo, da kak mogočen duh napiše na svoj prapor novo geslo. Materializem ni ključ do tajne prirode, ne upokoji srca, ne napolni duha. Veda je doživela že toliko sprememb in smerij v naziranju, in tudi ta materialistiška toaleta ne bo njena poslednja. Prav kličejo »Kat. Listy« tem učenjakom: »Doctissimi, eruditissimi! Ostanite pri svojih strokah: ti pri fiziki, ti pri kemiji, ti pri anatomiji, ti pri fiziologiji, kakor vas veseli, a ne mešajte se v filozofijo, o kateri se vam je samo nekaj sanjalo, še manj pa v teologijo, katere ne znate prav nič. Kako hočete vi, ki ste v duhovnih vedah tako slabi, soditi o bivanju Boga duše, nesmrtnosti, o knjigah razodetja?« Newton, Kolumb in Kopernik, ki jih imenuje dr. Ladenburg začetnike nove vede, so bili globoko verni možje in pričajo o prelepem soglasju med vedo in vero. Res pa je tudi: kdor hoče imeti takih mož svetovno naziranje, mora biti veliki fizik Newton, pegumni mornar Kolumb in slavni astronom Kopernik — prof. Ladenburg iz Vratislave ni došel tako visoko, zato pa je tudi taka njegova filoz. filja in njegova — teologija.

Kak bo mesec oktober? Stoletni koledar pravi, da bo od 7. do 9. oktobra nestalno motno vreme, od 10. do 13. nestalno, od 14. do 16. prijetno, 17. bo mraz, istotako 18. Od 19. do 21. okt. bo lepo in toplo.

O burskem vjetništvu poroča Wiesbadenska pomožna zveza za Bure sledeče: Glavni vzrok, da so Buri tako mrli, je bil, kakor trdijo Angleži, nečednost Burov. Sedaj pa smo zvedeli, da so bile v kruhu katerega so jedli vjetniki, ptuje substance, med temi tudi stekleni prah. Ta resnica sedaj ni le Burom znana, ampak še celo angleški listi jo omenjajo, vendar pa noče angleška vlada iz lahko razumljivih vzrokov nidear preiskavati. Očitno je torej, da so te substance, nikakor pa ne burska nečednost bile vzrok, da jih je toliko pomrlo. 2000 sirotam, 12 000 na pol sirotam in 6000 vdovam se godi sedaj slabše, kakor med vojno.

Vlom v grofovsko rodbinsko raket. V gradu Kartal, ki je v posesti barona Geza pl. Podmanički, se je pred dnevi izvršila tatvina. — Neznani tat je odnesel železno skrinjico, v kateri je bilo nad desetisoč kron. Pa se je žandarmeriji posrečilo dobiti tatu v osebi delavca Karla Scabo. Pri zaslišanju je Scabo tudi povedal, da je pred dvema letoma v družbi poselnika Jožefa Eckart ulomil v rodbinsko raket, odprl raketve in pobral mrtvecem dragocenosti.

S poročilom o svoji smrti v župu se je ponesrečil v Berlinu služabnik Gehringer; prišel je namreč pod nek avtomobil in bil usmrčen. Pri ponesrečencu so našli pismo, ki je bilo naslovljeno na neko damo v Berlinu. Kakor se je pozneje pokazalo, je pismo naznanjalo služabnikov samomor nekemu dekletu. Isti dan je namreč obiskal svojega dekleta; pa prišlo je med zaljub-

ljencema do prepira in ločitve, G hringer pa je sklenil, da skoči v vodo, in to še preje naznanil svojemu dekletu. A predno je mogel izvršiti svoje dejanje, je po neprevidnosti prišel pod avtomobil, kjer je našel smrt.

S „fajfo“ v smrt. Hudomušnost samomorilcev je velika. Z mostu cesarja Frana Jožefa na Dunaju je skočil pred dnevi okrog 35 let star mož ter zginil v valovih. Pred samomorom se še prosil finančnega paznika, ki straži pri mostu, za ogenj ter si našel „fajfo“. Potegnil parkrat krepko, se zavihtel čez mostno ograjo in s fajfo v ustih skočil v Donavo.

Okoli sveta v 14 minutah. Valed spopolnjenja prekomorskih brzozavnih zvez more brzozavna vest v nekaj minutah obleteti vsa zemljo. Pred kratkem je hotel ameriški list napraviti v tem praktičen poskus in je iz jednega svojih uradov poslal brzozavko v drugi urad, ki je v isti hiši in sicer tako, da je brzozavka šla okoli sveta. Dotični urad je dobil brzozavsko po 14 minutah.

Varna obleka. Neki Lah je iznašel neprodinje oklepe — in te dni so se vršili poskusi. Z bodalom so močno udarjali po oklepu, a konec bodala se je upognil, oklep se pa še za to ni zmenil. Streljali so najprej v jekleni oklep in krogla ga je prodrla, a od novega oklepa je odletela. Ta tvarina, iz katere je bil narejen oklep, bi bila prav varna obleka proti nočnim napadom, a še bolj bi bila umešna za našo šolsko mladino, koje raztrgane hlače delajo starišem pač mnogo preglativ.

Usmiljenke v Marziju Avguštinke v Marziju so pri izbruhu kuge b-lnikom stregle z največjo požrtvovalnostjo. V zadnji občinski seji se je spominjal predsednik tudi usmiljenk in dejal: »Ganjenega srca moram izraziti najodkritosrčnejše priznanje avguštin kam, ki so z veseljem opravljale službo na kraju bolečin in smrti. Dale so nam vzgled ki ga ne smemo pozabiti. Pred njihovo požrtvovalnostjo se moramo kloniti vsi.« Te besede je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem in klicalo: »Živele sestre!« Radikalni listi skušajo zmanjšati ugodni utis, ki ga je napravila požrtvovalnost avguštin. Nekaj sester je samih obbolelo na bolezn; ker je njihovo stanje opasno, so jih prevideli.

Največja kuhinja na svetu. Pariški bazar Bon Marché se odlikuje v tem, da ima največjo kuhinjo na svetu. Ta trgovska hiša preskrbljuje hrano za vse svoje uslužbenice in teh ima do 4000. Naravno je, da se mora za tako množico tudi neobičajna množina jedi napravljati, in v to svrhu služijo veliki aparati in razne priprave za brzo kuhanje. Najmanjši lonec obsega 75 litrov, največji 375 litrov. Za zajutrak se potroši nič manj nego 7.800 jajc in do 750 litrov kave. Pri kuhanju je do 60 kuharjev in okoli 100 pomagačev.

Kdaj bo padla luna na zemljo? Profesor Strömberg v Kielu je obdelal to zanimivo vprašanje strogo matematično tako-le: Zvezdni utrinki, katerih pade vsak dan milijone na zemljo, pomnože težo zemlje približno za 30 milijonov kilogramov in povečajo s tem njeno privlačno silo. Dva obkrožujoča se svetova, katerih masa polagoma rase, se bližata na leto za toliko del medsebojne oddaljenosti, kolikršni del obstoječe mase tvori letni prirastek. Masa zemlje pa znaša okroglo 6 kvadrilijonov kilogramov, razmerje mase z letnim prirastkom znaša torej 200.000 bilijonov. In to bi bilo približno število let, po katerih bi se pri enakomernem naraščanju mas, luna v vedno manjših špiralah končno zadela ob zemljo, katere prvotna masa bi se ravno podvojila.

Kako izveš, koliko let ima? V nekem listu citamo: »Recimo, da ima gosna X 35 let. Ona ti gotovo poreče, da ima 30 let. Vprašaj na to njeno intimno prijateljico, koliko let ima gospa X. Ta prijateljica ti hitro reče: 40 l. Razlika je torej 10 l. Razdeli 10 l. z 2, najdeš 5. Dostavi 5 onim letom, katere ti je povedala gospa, pa izveš resnico.

Razstava otrok. V Murfi Memorial Hall v Londonu se je vršila pred kratkem razstava otrok, na kateri je bilo 430 debelih, zdravih otrok, med njimi 17 dvojic in dvojčkov. Trojčkov ni bilo, vendar je prireditelj razstave, neki Tuller, izrazil upanje, da se bode pri prihodnji razstavi tudi temu odposmoglo. Otroci so se vedli sploh vzorno, redko jih je vpilo več kakor 100 naenkrat. Najpreje so bili otroci od ponosnih starišev prenešeni v zlatom in škrlatom okrašeno zibelko. Ko so zaspali, pregledovala jih je natančno komisija, kateri je pripadalo več zdravnikov. Odlikovanje so delili londonski trgovci. Prvo odlikovanje je dobil 12½ mesecca star deček. Imel je 33 futov, in mati, soproga cestnega pometalca, je bila na to zelo ponosna.

Narodno darilo je poklonil poljski narod pesnici Mariji Konopnicki, in sicer ji je podaril hišo v Zarnovjeu v Galiciji s parkom, ki obsega 5 oralov. Tako slavi poljski narod svoje umetnike!

Katoliške sestre v židovski bolnici. Židovska bolnica v Gaildingen na Badenskem, koje vodstvo je v židovskih rokah,

je nedavno poklicala katoliške sestre za usmiljenke. Bolniki enoglasno hvalijo katoliške sestre.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 7. do 24. septembra poslali prispevke p. n. gg. in društva: Upravištvo »Slov. Naroda« 269 K, uredništvo »Slovenca« 512 20 K, občinski starejšine v Črničah 8 K, Ivan Pogorelec v Sodratiči 2 K, Iv. Jane v Radovljici dohodek veselice 60 K, župnik A. Jamnik v Sori 4 K, župnik Ivan Sakser v Hotedršici 10 K, Katol. slovensko izobraževalno društvo v Vel. Poljanah dohodek veselice 16 K, kaplan Fr. Gomilšek pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah zbirko 16 K, kaplan Iv. Baloh v Kranjski gori nabral na sestanku slovenskih abiturientov iz leta 1893 50 K, kaplan Fran Ferjančič v Ljubljani dar šentjakobskih Mohorjanov 21 46 K, nasprotniki domačega prepira v X. 20 K, profesor Iv. Benigar v Zagrebu 2 K, župan Jan. Zupančič v Smihelu pri Žužemberku 2 K; podružnice: v Litiji 15 K, v Puju 45 K (po »Slov. Nar.«), za Gor. Radgono 220 40 K, moška v Novem mestu zbirko 5 41 K, za Medgorje in okol. 30 36 K, moška v Kranju 98 K. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Darovi

Za popovednji oškodovane kmete v Ukvah na Koroškem so poslali odboru v Beljak: G. dr. Matko Potočnik v Mariboru 5 K, pred. g. I. Omers, župnik v S. žani 5 K, g. I. Drenik v Ljubljani 1 K, g. Franc Sretič v Kamniku 5 K. Rodolubi v Trnovem in Ilirski Bistrici, nabrali po gospodu Ivanu Froletu 52 kron. 25. septembra izkazanih od slovenskega omizja v Beljaku 100 K, je skupaj 168 K. — Členjenim darovateljem izreka pomožni odbor srčno hvalo, ostale rojake pa prosi nadaljnjih milodarov. Pridite na pomoč Vašim sobratom na Koroškem. Milodare sprejema Ivan Hochmüller v Beljaku, Hans Gasser Platz 2.

Krvav boj v Budimpešti.

Boj s stavkujočimi vozniki je imela večeraj budimpeštanska policija. Stavkujoči so hoteli voznike tvrde Hofmann prisiliti, da se pridružijo stavkujočim ter so pričeli hišo ometavati s kamenjem. Došlo policijo so stavkujoči napadli s kamni. Policaji so s sabljami udrihali po izgreznikih in mnoge ranili. Ranjenih je bilo 60 oseb. En policaj je tako nesrečno padel s konja, da je v par trenutkih umrl. Policaje je to jako razburilo, da so kakor besni pričeli streljati na stavkujoče in ustrelili štiri stavkujoče. Došlo vojsko je še-le naredilo konec boja. Policija je zvečer obstopila zbirališče stavkujočih in je aretirala vse osebe, pri katerih je še dobila kamna. Aretiranih je 141 oseb. Ostala množica je hotela aretirance oprostiti in prišlo je zopet do krvavega boja. Enega mesarskega pomočnika so umirajočega prenesli v bolnico. — Vseh stavkujočih voznikov težkih voz je 3000. Stavkati so pričeli tudi kleparji.

Telefonska in brzozavna poročila.

Trst, 2. oktobra. Vojna eskadra je priplula iz Pulja v Trst.

Mürzsteg, 1. oktobra. Oba cesarja in ostali gostje, katerih je 21, so se danes zjutraj podali v gorovje na lov. Občinstvo je oba cesarja iskreno pozdravljalo. Vreme je krasno. Ruski minister vnanih zadev Lambsdorf se je zaklenil v svojo sobo in dopoldne reševal akte ter odpošiljal depeše v Petrograd. Brzozavna zveza mej Petrogradom je jako živahna in obširna.

Budimpešta, 1. okt. Khuen odputuje v nedeljo zvečer na Dunaj. Od vladarja bo sprejet v avdienci v ponedeljek. Danes je dobil iz cesarjeve kabinete pisarno pismo, da ga kralj ne more prej sprejeti. Do tedaj bo tudi izvršena odločitev glede njegove demisije. Čuje se, da v sobotno sejo drž. zbora ne bo prišel noben minister. Položaj nespremenjen, pesimizem je mej politiki velik.

Budimpešta, 1. oktobra. V slučaju, da bo Khuen odklonil tudi provizorično vodstvo poslov, bo ta dela provizorično prevzel finančni minister Lukacs. Glasovi o razpustu drž. zbora se vedno bolj množe. Kdo bo prihodnji ministrski predsednik, se še nič ne ve, pač pa nekateri listi pravijo, da sta edina mogoča p.l. Szell ali pa Werkerle.

Budimpešta, 1. okt. Grof Khuen je dobil danes z Dunaja obvestilo, da si vladar pridrži odločitev o njegovi demisiji, dokler ne pride Khuen v avdienco, da mu položaj pojasni. Nekateri menijo da vladar Khuenove demisije ne bo sprejel ter da mu bo naročil naj izvrši nove volitve.

Budimpešta, 1. okt. V današnji svoji konferenci je sklenila neodvisna stranka, da nastopita pri sobotni seji dva njena govornika, ki bodeta govorila proti pridržanju tretjeletnikov.

Plzen, 1. okt. Tukajšnji listi poročajo, da namerava še dvanajst mladčeskih poslancev slediti vzgledu poslanca Herolda in odložiti mandate.

Berolin, 1. oktob. Nemški cesar bo izdal novo naredbo proti mučenju vojakov.

London, 1. oktobra. Z ozirom na obisk ruskega carja na Dunaju pišejo angleški listi, da sta se o tej priliki vladarja izrazila o svoji politiki, ki je, da korakate obe državi skupno. Angleška vlada ne more za sedaj storiti boljšega, kakor obe vlasti pri nujini akciji podpirati.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Podlaga v m. uah.
30. 9. zveč.	740.3	15.2	sl. jzah.	del. obl.		
1. 10. zjutr.	740.3	12.1	brezvetr.	megla		0.0
2. popol.	738.9	21.2	sl. jug	jasno		

Srednja včerašnja temperatura 15.5°, normale 13.0°.

Dunajska borza

dné 30. septembra

Skupni državni dolg v notah	99.90
Stupni državni dolg v srebru	99.80
Avstrijska zlata renta 4%	119.50
Avstrijska krona renta 4%	99.90
Avstrijska inv. renta 3½%	91.30
Ogrska zlata renta 4%	117.75
Ogrska krona renta 4%	97.50
Ogrska inv. renta 3½%	88.60
Avstro-ogrske bančne delnice	15.72
Kreditne delnice	642.50
London vista	239.27½
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.30
20 mark	23.47
20 frankov	19.61
Italijanski bankovci	95.10
C. kr. cekini	11.34

Žitne cene

dné 30. septembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.52 do 7.53
» april	7.70 » 7.71
Rž za oktober	6.14 » 6.20
» april	6.45 » 6.47
Oves za oktober	5.33 » 5.34
» april	5.62 » 5.63
Koruzza za avgust	— » —
» september	— » —
» maj 1904	5.28 » 5.29

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.60 do 8.15
Rž južne železnice	7.60 » 8.—
Rž	6.40 » 6.60
Ječmen	6.40 » 7.40
» ob Tisi	6.10 » 7.20
Koruzza ogrska	6.60 » 6.75
Cinkvant	7.90 » 8.25
Oves srednji	5.75 » 6.95
Fizol	6.25 » 11.50

Mila prošnja.

Povodom strahovite letošnje katastrofe v Travniku je bila po požaru uničena tudi hiša katoliške cerkve tako, da je popolno porušena. Na istem mestu bi se moralo zgraditi novo župnišče, ker katoliški župnik stanuje v porušeni turški koči. Sredstev nima nikakih. Ako bi se hotela usmiliti koja plemenita duša, ter bi v to svrhu svoj milodar hotela doprinesti, se prosi, da ga pošlje naravnost na katol. župni urad v Travnik, koji je za to pooblaščen z dovoljenjem prečastitega ordinarijata štev. 796 od 18./IX. 1903. i koji bo svojedobno milodare izkazal v javnosti ter položil račun.

V Travniku, dne 25. septembra 1903.

Katoliški župni urad.

1281 2—1 Stanko Šalković, župnik.

Zidarji in težaki

se za dobro plačilo takoj sprejmejo pri 1286 3—1 stavbinem mojstru

*** TRUMLER, ***
Ljubljana, škofova palača.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev, lesovja, preprečuje gnilobo ohranilo itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnik, ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani Franciskanske ulice. 624 15 11-2
Vnanja naročila proti povzetju.

Na prodaj je
klavir
dobro ohranjen, cena nizka.
Ogledati si ga je v Škofji Loki pri Jožefu Pincolič-u, cerkveniku. 1276 2-1

Naznanilo.
Slavnemu p. n. občinstvu najljubšeje naznanjam, da sem 1289 2-1
prevzel
od pokojnega „Cenetovega Franceta“

gostilno in mesarijo
in da bodem stregel s pristno pijačo in dobro kuhinjo. Govedino, teletino ali svinjino bodem sekal najboljšo kakovosti. Priporočam se torej k obilnemu obisku.

France Križman,
mesar in gostilničar v Ribnici.

Oskrbnik
za večje posestvo

star 35 let, ki se dobro razume na živino, poljedelstvo, na lesno trgovino ter gozdno gospodarstvo, želi vstopiti v primerno službo. 1291 3-1
Pojasnila daje naše uredništvo.

Najnižje cene. Največji izbor. Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Ljubitelj čaše dobrega čaja zahteva povsodi najfinjši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA
Melanča iz najfinjšega kitajskega, indijskega in cejlonskega čaja. Pristen le v izvornih zavojih. — Glavna zaloga pri: **Josip Ančik, lekarnar v Ribnici.** 1252 26-3

Dobro izurjen
organist in cerkvenik
(ceciljanec) z dobrimi spričevali išče službo na kaki večji župniji, kjer sta dva ali več častitih gg. duhovnikov. Zmožen je opravljati tudi tajništvo. 1271 6-2
Naslov pové upravništvo »Slovenca«.

Zahtevajte
brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več ko 600 podobami
ur, zlatega in srebrnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 520, Češko.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
Kavarovanja za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

VALENTIN GOLOB

(preje Druškovič)
Ljubljana, Mestni trg 10

priloga svojo veliko zalogo
pristno pozlačenih
nadgrobnih križev
po najnižjih cenah.

Ceniki na zahtevo brezplačno. 1295 3-1

Dr. Ivan Ograzen
Wolfve ulice št. 12
ordinira zopet.

Popravila sprejemajo se v obeh trgovinah.

Naznanilo.

Otvoritev velike na novo urejene trgovine ur, zlatenine, srebrnine, šivalnih strojev, bicikeljnov itd.

Franc Čuden

urur v Ljubljani

Prešernove ulice nasproti frančiškanskega samostana, filijalka v prejšnji trgovini na Glavnem trgu.

Vsled nasveta ravnateljstva delniške družbe združenih tovarn ur „Union“ v Brelu in Genovi v svici, prisiljen sem bil kot član iste družbe preskrbeti si večji lokal, da zamorem njihove izdelke slavnemu občinstvu v obilnem razporostreti, ker umevno je tem večja izbira tem lažja in cenejša postrežba.

Zatorej prizadjal sem si mnogo, da sem mojo novo trgovino, okrasil s toliko bogato zalogo kakoršne še ni bilo videti v tej stroki do danes. Posebno opozarjam slehernega na okusno izberko še nad 150 komadov obešenih stenskih pendel ur v najmodernejših, lepo rezanih omaričah z različnim bitjem k vsaki hišni opravi prikladne.

Prilčno omenim tudi, da se mi je posrečilo nakupiti jako ugodno večje partije brilantov, diamantov in drugih dragocenih kamnov, vdelenih v vsakovrstnih oblikah, jako veliko zlatenine, srebrnine, ur in drugo tako, da se lahko z vsakim glede zaloge meriti zamorem.

Za obilen poset in obisk se priporoča gornji.

Ceniki brezplačni in poštnine prosti.

Nikdo naj ne zamudi si ogledati to novo trgovino.

Obče znana stara in solidna trdka.

Vsakemu na razpolago, si ogledati.

Najnižje cene

Kožuhovina
mufov, koljerjev,
ovratnikov, čepic
Najnovejše in najboljšje

Rokovice
za gospode, dame
in otroke
glace, iz srnine
trlico in sukna

Trgovina za lišp,
modno blago in na-
grobne vence. Mestni
trg 24.

Zalagatelj
c. kr.
državnih uradnikov

Najnovejše
krasni modni klobuki
za dame in deklice

žalni klobuki
klobuki se spreje-
majo tudi v moder-
niziranje.

Karol Recknagel
Ljubljana.

Največja izbira

Žamet
za bluze mefer K 1'50
in višje
Pliš, svileni žmet
svileno blago
v vseh barvah

Nagrobni venci
in fračovi za vence.
Najnovejši
Naravni venci
krasni in po ceni.

Trgovina s klobuki
za dame. Mestni
trg 3.

Služba
organista in cerkvenika
se razpisuje v Dolenjem Logatcu pri cerkvi sv. Nikolaja.
Plače je nekaj nad 600 kron in prosto stanovanje z dvema sobama in kuhinjo.
Oženjeni imajo prednost. 1368 6-4
Župni urad v Logatcu,
dné 27. septembra 1903.
Josip Lavrič,
župnik.

Vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, odprto.

Mejnarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastiški umetniški zavod
s povsem novo briljantno razsvetljavo.

Od 27. septembra do 4. oktobra 1903
Novo! Prezanimivo! Novo!

RIM

v cesarskih dnevih 1903
in

Nj. Svet. papež Leon XIII.,
kakor je izgledal v zadnjih letih.

Ta ciklus je posebne važnosti in posebnega pomena, ker je ravnatelj mednarodne panorame napravil sliko Njega Svetosti papeža Leona XIII. Ta slika je tem znamenitejša, ker se papež že 13 let ni dal niti slikati, niti fotografirati in ker je bila to zadnja slika po naravi, napravljena dné 13. maja 1903, ki kaže Njega Svetost v najizbornejši naravni vernosti. Posebne slike so napravljene od prezanimivih prostorov palačine, ki občinstvu niso pristopni, in od vatikanskih vrtov, ki tvorijo poseben ciklus; ta se bo razstavljal v kratkem.

Serijs 40 v. Otroci 20 v. 6 serij
2 kroni, 10 serij 3 krone.

Za šole in društva znižane cene.

Velespoštovanjem
1259 1-1 **ravnateljstvo.**

V soboto zadnji razstavljalni dan
Rim.

Razpisana je služba 1269 3-2

organista in cerkvenika
v Šempetru pri Novem mestu.
Poročila daje cerkveno predstojništvo.

Janeza Trdine
zbranih spisov
je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
buzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Mnjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena M 3.—, po pošti M 3.20.

Založil **L. Schwentner**
v Ljubljani.

1651 11

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 241